

אתנתא

בשבע 1061 | כ"א באלול תשפ"ג, 07.09.23

מחאה מידבקה

משמרות בצמתים, הפגנות ענק, חסימות כבישים, שירי מחאה וערוץ תקשורת ימני אחד: הסכם אוסלו הוליד מאבק עממי רחב היקף שניסה לעצור את האסון שאליו דהרה מדינת ישראל // יוסף ארנפלד

מפעל החסד הענקי שהקים הרב יוסף כהן נעזר בזיכרונות ילדותו שספגים בעוני ורעב עיניו איש, רבקי גולדפינגר

שכחת את יום הנישואין? לא נורא, יש פדיחה גדולה אפילו יותר יאיר יעקבי

הם לא

יקחו לנו את הקול!

הפגנת החירות

ערב הדיון בפסילת החוק לצמצום עילת הסבירות

כ"א אלול | 7.9

18:00

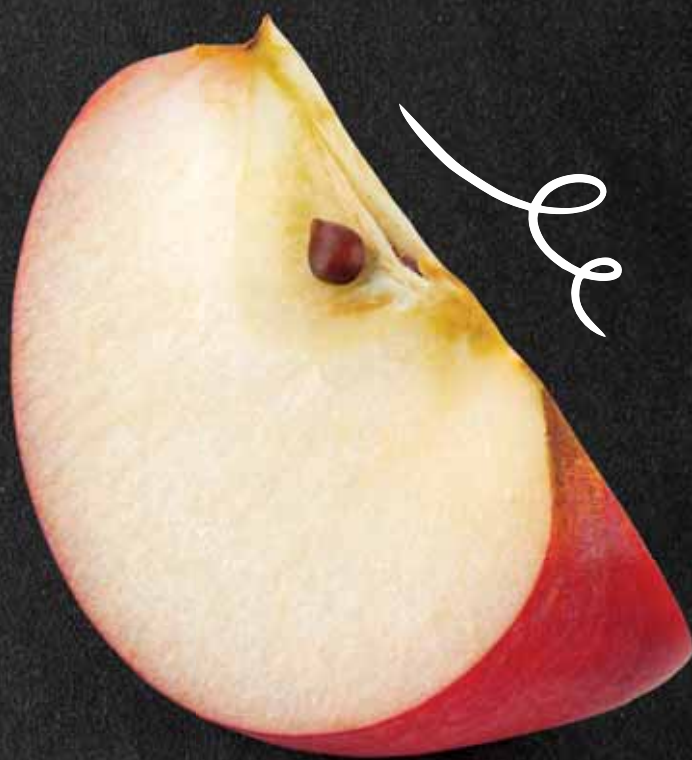
מול בית המשפט
העליון בירושלים

לפרטים לחצו כאן!

בשם ה' נעשה ונצליח!

בראש סרוג BOPO

חתכנו את המחירים!

במחירי יש חסד
תמיד תצאו בזול!

• בני ברק • ירושלים • בית שמש • ביתר עילית • אשדוד • מודיעין עילית • אלעד • רכסים • טבריה • צפת • בארות יצחק

2 דקות מ- "אחות קטנה"

3 דקות מ- "אחילה לא-ל"

5 דקות מהתכוחים והדבש

7 דקות ל'תשליך'

היתרונות של עיר קטנה בתוך יישוב תורני גדול

החל
שיווק
שלב ב'

בואו לגור קרוב אל הערכים שלכם! ביישוב התורני קהילתי - נריה

נאות נריה - הוא פרוייקט איכותי הממוקם ביישוב התורני נריה. בנריה תמצאו כל מה שאתם צריכים לראש השנה, ולכל הימים בשנה! מוסדות חינוך מצוינים, מרפאה, בתי כנסת, סופר, מסלולי טיול ואווירה קהילתית ייחודית שהופכת אותו למקום האידיאלי למשפחה התורנית. בואו לחיות כמו שאתם מאמינים.

נוף ירוק ופארק

בית מדרש

סניף 'אריאל'

אולפנת נריה

תלמוד תורה

מקווה

עוד פרוייקט איכותי מבית:

הריזהב

לפרטים חייגו:

076-599-7289

מהפכת השירות של בנק לאומי

McCann

בנקאי בזום

רק בלאומי
סידרנו לכם פגישה
עם בנקאי בזום למגוון
פעולות בנקאיות

פותרים כל בקשה תוך יום

רק בלאומי
התחייבנו גם לחזור
וגם לפתור כל בקשה
שלכם תוך יום

סיירת מנכ"ל 050-9999988

רק בלאומי
הקמנו את סיירת מנכ"ל
למקרים בהם לא פתרנו
בקשה תוך יום

פתוח

רק בלאומי
פתחנו את מוקד השירות
בשעות שהכי נוח לכם
06:30 - 23:00

לאומי

בכפוף לתנאים

על המשקל

מוסיפים טעם לחיים

שנה טובה שנה בריאה

תמר מג'הול
1 ק"ג

2 יח' ב-32 ₪
במקום 59.8 ₪

ללא
תוספת
סוכר

חמוציות

500 ג' ב-20 ₪
במקום 29.5 ₪

קמח כוסמין 70%
12 ק"ג

135 ₪
במקום 174.9 ₪

דבש טהור
לא מחומם 500 ג'

2 יח' ב-50 ₪
במקום 59.8 ₪

פקאן טבעי

500 ג' ב-34 ₪
במקום 45 ₪

צנובר

200 ג' ב-25 ₪
במקום 44 ₪

ללא
תוספת
סוכר

שזיף מגולען

500 ג' ב-20 ₪
במקום 24.5 ₪

ללא
תוספת
סוכר

סילאן טבעי

2 יח' ב-30 ₪
במקום 53.8 ₪

שוקולד 70%
מעולה לאפיה

500 ג' ב-20 ₪
במקום 29.5 ₪

שקד טבעי

500 ג' ב-26 ₪
במקום 34.5 ₪

קינואה לבנה

1 ק"ג ב-15 ₪
במקום 22 ₪

רטבים לבישול
מגוון טעמים

2 יח' ב-26 ₪
במקום 39.8 ₪

שוקולד הולי קקאו
מגוון טעמים

2 יח' ב-30 ₪
במקום 39.8 ₪

שקד מולבן
מגוון צורות

250 ג' ב-14 ₪
במקום 19.75 ₪

פקאן מסוכך

250 ג' ב-18 ₪
במקום 25 ₪

שמן זית
5 ליטר

190 ₪
במקום 219.9 ₪

לוביה

500 ג' ב-6 ₪
במקום 8.5 ₪

פסטות כוסמין
מגוון צורות

2 יח' ב-30 ₪
במקום 45.8 ₪

ללא
תוספת
סוכר

רסק תפוחי עץ

9.9 ₪
במקום 13.9 ₪

מיץ רימונים
100% ליטר

16.9 ₪
במקום 23.9 ₪

שנה
טובה!

חג
שמח!

מגוון מארזי שי שיעשו לכם שנה טובה

החל מ-17.90 ₪!

חומץ תפוחים אורגני
מסונן / לא מסונן

19.9 ₪
במקום 32.9 ₪

שתחדש עלינו

איקאה מזמינה אתכם להתחדש לחג עם הכלים והפריטים שיעשו את האווירה.
שנה טובה וחג שמח מאיקאה!

אשתאול | באר שבע | ק. אתא | ראשלי"צ | נתניה

שעות פתיחה: א'-ד' 10:00-20:00, ה' 10:00-22:00, ו' 9:00-15:00

1. KNASTRIGT. כלי לנר חימום. זהב/לונטוס. 3 ס"מ. 19 ש"ח. 2. KONSTFULL. אגרסל. זכוכית חלבית/ירוק. 10 ס"מ. 35 ש"ח. 3. SVARTSENAP. מפת ראגנר. טבעי. 35x130 ס"מ. 19 ש"ח. 4. INGOLF. כיסא. לבן. 345 ש"ח. 5. STORSINT. כוס ליין אדום. זכוכית. 68 סנטל. 59 ש"ח / 6 יח' 6. STILREN. אגרסל. לבן. 22 ס"מ. 69 ש"ח. 7. FENOMEN. סט 5 נרות בלוק ללא ריח. טבעי. 39 ש"ח. 8. SVARTSENAP. פלייסמט. טבעי. 35x45 ס"מ. 7 ש"ח. 9. TILLAGD. סט סכו"ם. 24 חלקים. פליו. 250 ש"ח.

הסמינר לפיתוח משאבי אנוש

שלושים שנה לשיווק הסכמי אוסלו בתקשורת. מה השתנה? לא הרבה

הישראלי מותג שמעורר אסוציאציות פחות נעימות: יאסר ערפאת. איך הופכים את הארכי־רועה, שעד לפי כמה חודשים פגישה איתו נחשבה עבירה על החוק, לאיש שבחתימת ידיו, המגואלות בדם יהודים, יוגשם החלום? "עיצוב תדמיתם החדשה של ערפאת ואש"ף התבסס על כמה טיעונים שהתלכדו יחד לכדי יצירת נרטיב המציג את הצורך בהסכם עם ערפאת כאינטרס עליון של מדינת ישראל".

הנה האסטרטגיה בתמצית: "בטיעון הראשון הוצגו ערפאת ואש"ף כחלופה גרועה פחות מחמאס. מכאן כבר השתמע שקיומו ונוכחותו של ערפאת הם אינטרס של מדינת ישראל אל מול האופציה האחרת. חודש לאחר מכן התקשר עמוס עוז לחברו שמעון פרס ואמר לו: 'שמעון, ערפאת בצרות, אנחנו צריכים להציל אותו!'. הטיעון השני, שהציג את אש"ף דווקא כארגון שעבר שינוי עמוק, קיבל חיזוק מבעלי סמכות אקדמית. בריאיון לעיתונאית סמדר פרי נשאל ד"ר מתי שטיינברג, מומחה לנושא הפלסטיני, אם 'אש"ף מסוגל להפסיק להיות אש"ף? לשמור על התחייבותו להפסיק את הטרור?'. ד"ר שטיינברג ענה: 'כאשר אש"ף עלה על הנתב המדיני, המאבק המזוין הפך להיות אמצעי ולא מטרה. אם הם ישיגו מה שהם רוצים במשא ומתן מדיני, כבר לא יהיה כדאי להם לנקוט טרור... אם הם לא יצליחו, הדרכים פתוחות מבחינתנו לחזור מההסכם'. לשאלה האם 'אפשר להאמין לערפאת? לאש"ף?', השיב ד"ר שטיינברג: 'אפשר להאמין להם לא יותר ולא פחות מאשר לבני אדם. למה אנחנו מוכנים להאמין להם רק כשהם מדברים בלשון קיצונית, ומאיימים בטרור, ולמה לא להאמין להם כשהם מדברים בלשון פרגמטית?'. הבנתם? כמה פשוט. אין טרוריסט רע. יש טרוריסט שרע לו.

5 בדבר אחד התקשורת של אז הייתה שונה בתכלית מהתקשורת של היום: אם היום אנחנו מכירים את ההפחדות והכאוס שמייצרים כאן "ערוצי התבהלה", הרי שבימי אוסלו אותם ערוצים ואותם עיתונים עסקו בעיקר בהרגעה, בסיקור חיובי, בקירוב לבבות. קירוב לבבות עם מחבלי הארגון לשחרור פלשתינ: "באוקטובר 1993 התפרסמה במעריב כתבה אוהדת על 'נוער הגדנ"ע של הפת"ח", שהציגה את ארגון הטרור כגרסה פלסטינית של תנועת הצופים. הנהגת אש"ף הוצגה לציבור בתור המקבילה הישראלית של 'חבורת הבליוזרים' שליוותה את שמעון פרס: 'צמרת אש"ף, נא להכיר', הציג העיתון ידיעות אחרונות. 'הם מוכשרים, הם משכילים ואין להם דם על הידיים. חבורת הבליוזרים של ערפאת, שמנהלת את המשא ומתן המעשי עם ישראל, נבחרה בקפידה על ידי ראש אש"ף. כולם מקורבים אליו, אף אחד מהם לא יעז להמרות את פיו'. הציבור הישראלי למד להתוודע גם לטייט האיש של ערפאת, שרצה להגשים חלום ולהטיס את ראש אש"ף מעל ישראל, וכן לטוס מעל ביתו שבגליל ב'מטוס הפלסטיני הראשון'.

ועוד מהתקשורת המרגיעה של אותם ימים, לעומת התבהלה של היום על קריסת הכלכלה: "לקראת חתימת הסכם הצהרת העקרונות החלו להתפרסם מפעם לפעם מאמרים המתארים את החיים במציאות של שלום. ביוני 1993 הופיע מאמר שכותרתו: 'כך נחיה בשלום עם כלכלת האוטונומיה'. כמה ימים לאחר מכן הופיע מאמר נוסף, 'שלום כלכלי במזרח התיכון'. אחת המסקנות שהופיעו בגוף המאמר קבעה כי 'השטחים יהיו התאילנד שלנו, לפחות בהתחלה'. כלומר, אזויר הרשות הפלסטינית עתידים לרכו תעשיות פשוטות ועתירות כוח אדם זול. כחודשיים לפני חתימת ההסכם הופיעה בעיתונות סקירה נרחבת של 'כלכלת השלום'. הכלכלן פרופ' חיים בן־שחר קבע ש'ההישג הכלכלי הגדול של פריצת תהליך השלום הוא לא בשלום הכלכלי הצפוי בינינו לבין ארצות ערב, אלא בשלום המתקדם כבר עכשיו בינינו לבין שאר העולם. זה לא מקרה שעכשיו רואים בישראל את פפסי קולה ואת מקדונלדס, שפופי החרם הערבי'. פוטנציאל הסחר בין ישראל לארצות ערב עומד על כ־2 מיליארד דולר. לא צריך דמיון פרוע כדי לתאר העברת מפעלים ישראליים לשטחי האוטונומיה, כדי ליהנות מכוח האדם הזול, שתגדיל את יכולת הייצוא הזו".

קודם שנודעו הפרטים המלאים, התגייסה התקשורת הישראלית לקידומו. היה בלתי אפשרי כמעט להיתקל אז בקול המטיל ספק בסיכויי הצלחתו או המצביע על כשליו וסיכוניו. ב־9 בספטמבר 1993 התפרסמה בידעות אחרונות כותרת שבישרה כי '36 רבי־אלופים ואלופים במילואים, ועוד עשרות רבות של תא"לים ואלופי משנה, הודיעו אתמוול על תמיכתם במהלכי השלום של ממשלת ישראל'. בתוך ימים ספורים מרגע שפורסם ההסכם, רבים מאנשי הצבא הבכירים ביותר בישראל שינו את תפיסת עולמם הביטחונית מן הקצה אל הקצה. עד לפני זמן קצר ראו באש"ף ארגון טרור והתייחסו להצהרות מנהיגיו בחשדנות, אך כעת התחרו ביניהם מי יתמוך בהתלהבות רבה יותר בהסכם עם ערפאת".

הזירה היחידה שבה התנהל דיון ציבורי בהסכם הייתה הכנסת. בדיוק השבוע לפני שלושים שנה התקיימו בכנסת כמה דיונים סוערים שהוקדשו להצהרת העקרונות. זו לא הייתה רק מחלוקת נקודתית לגבי סעיף כזה או אחר בהסכם המתגבש, אלא עימות בין שתי אידאולוגיות וצורות חשיבה. "ההבדל בינינו ובין הליכוד הוא הבדל של גיל. בהתחלה הם שוללים, אחר כך מקבלים", אמר פרס בלהט, "בעוד עשר שנים אתם כולכם תהללו את זה... כל היום אתה מאיים עליי ב'קטיושות' לאשקלון. תגיד לי, מדוע אין 'קטיושות' מעקבה לאילת? מדוע אין?... אין זה הסכם בין מנהיגים בלבד, אין זה הסכם בין מוסדות בלבד, זה הסכם בין שני עמים, שנפשמ נקעה ממלחמה. לא עוד מלחמה, לא עוד טרור, לא עוד אלימות. בארץ הזאת ישלוט השלום... אנחנו נביא לילדים של כולם, גם שלכם, מזרח תיכון חדש, מודרני, לא לפי הא'לטע' מודה' שלכם, לא לפי המלל של האתמוול. מיושנים אנשי האתמוול, לא מסוגלים לראות שום חידוש בעולם... אנחנו גאים במה שעשינו, גאים באומץ ליבנו, גאים בהכרעה החדה, גאים בתקווה שאנחנו מביאים לעם היהודי, למדינת ישראל ולכל תושבי האזור". וואו, איזה נאום מכונן. איך לא הכרתו אותו קודם? העניין הוא לא סוגיה ביטחונית כזאת או אחרת. אלא ה'אלטע מודה', כלומר האופנה הישנה של הימין, אנשי האתמוול, מול השלום השיקי של אנשי המחר.

4 אבל בשביל לשווק את השלום השיקי לא מספיקים נאומים של פרס, צריך עבודה יומיומית בתקשורת. ב־29 באוגוסט 1993 ניתן האות, "כתב בלומברג. "כותרת ידיעות אחרונות בישרה על פריצת הדרך, ואקסטזה תקשורתית כבשה את ישראל. למרבה האירוניה, כבר בפרסום הראשון בא לידי ביטוי עקב אכילס של הסכם הצהרת העקרונות - תפיסתו השונה בכל אחד מהצדדים. בעמוד הראשון הכריזה הכותרת העליונה את עמדת הצד הפלסטיני: 'אופטימיות במטה אש"ף בתוניס, אנו עומדים לקבל אוטונומיה ותחילתה של מדינה פלסטינית', ובכותרת מתחתיה הובא ציטוט של רבין המצהיר: 'זו לא תהיה מדינה פלסטינית'. השיח התקשורתי התעלם לחלוטין מהפער הדומיננטי בין ההסכם ובין הצהרותיו של רבין נגד משא ומתן עם אש"ף וההכרה בו". אז זהו, שלשווק את המותג "שלום" זה די קל. מי לא רוצה שלום? אבל האתגר הלא פשוט שעמד בפני אנשי אוסלו הוא למכור לציבור

1 למרות שהסוף של הספר הזה ידוע, הוא נקרא בנשימה עצורה. או אם לדייק יותר, בנשימה כבדה. אתה קורא את 'מלכודת אוסלו - מחלום השלום לרחובות המזדממים', וכמעט בכל אחד מ־542 העמודים בא לך לצעוק, למחות, לנסות לעצור את התהליך המופקר. נו, אתם יודעים, כל הדברים האלה שניסו לעשות בזמן אמת, כמו פרופלורים. שלושים שנה אחרי, כשקוראים על האירועים באופן מקיף ומפורט כזה, ובעיקר על מאחורי הקלעים שלהם, הסיפור כולו הופך לעוד יותר מקומם. מרחק הזמן אומנם מקנה את הכאב, זה הטבע האנושי, אבל לא בטוח שהשנים שחלפו עושות טוב לתחושת התסכול. בטח לא כשכל המהלכים שאפשרו למעשים הנוראים האלה לקרות עדיין כאן.

2 עשרה פרקים יש בספר הזה, שכתב יובל בלומברג (וראה אור, כמו כל ספר חשוב ומשפיע על השיח בתקופה האחרונה, בהוצאת סלע מאיר). הוא מתחיל בתיאור הימים שקדמו להסכמי אוסלו; בתפיסת העולם הביטחונית של ראש הממשלה הנבחר יצחק רבין; בדברים הקשים שהטיח בחברת הכנסת יעל דיין שהעזה להיפגש עם ערפאת ("זה ביוזן ובושה למפלגה", הוא אמר בשיבת מפלגת העבודה), וממשיך בתיאור המהלכים שהכניסו את רבין למלכודת אוסלו, בלי שבכלל התכוון ללכת אליה. איך קומץ עסקני שמאל קיצוני תפרו את ההסכם, בהתחלה בכלל מאחורי הגב של רבין ואפילו של פרס. הנה טעימה: "בינתיים, מתחת לפני השטח, המשיכו להתרקם השיחות החשאיות באוסלו, ללא ידיעתם של רבין ופרס. הכיסוי לפגישה השנייה, בינואר 1993, היה 'סמינר אקדמי בנושא: פיתוח משאבי אנוש בגדה המערבית ובעזה', בהשתתפות פלסטינים, ישראלים וגורמים נורווגיים. לימים כתב רון פונדק שמה שלא צוין הוא שהמוזמנים היחידים ל'סמינר' היו הירשפלד ופונדק מהצד הישראלי, ואבו־עלאא ועוד שני בני לווייה מהצד הפלסטיני. דבר נוסף שלא היה אפשר ללמוד מן הפסק הוא שאיש מן המוזמנים לא התכוון לדון ברצינות בנושא פיתוח משאבי אנוש. הכיסוי היה מושלם".

וגם כשרבין כבר כן ידע, הוא לא ממש ידע: "באותו היום קיבל פרס מרבין אור ירוק להתקדם ולסגור את הפערים שעדיין נותרו בין הצדדים. למחרת, המשיך פרס במסעו והגיע לנווורוגיה לביקור רשמי עם סביר, הירשפלד ופונדק. פרס עדכן את רבין טלפונית על הסרת המכשול האחרון, ולפי אבי גיל הבליע בסוף השיחה כי 'חתמו הערב בתשע בראשי תיבות'. גיל כתב: 'הייתי מעט המום מן האופן הנון־שלאנטי שבו פרס הבליע בדבריו, כאילו בדרך אגב, את כוונתו לחתום על ההסכם ההיסטורי באותו הערב'. רבין לא הגיב. בחצות הלילה, בחשאיות מוחלטת, ללא ידיעתם של אנשי פמלייתו של פרס שהתלוו אליו לביקור הרשמי, וללא ידיעתו של שגריר ישראל בנווורוגיה, הגיעו חברי צוות אוסלו, ואיתם הנציגים הפלסטינים והנורווגיים, לקומה העליונה של המלון שבו שהו פרס ואנשיו. ההסכם נחתם בראשי תיבות. אבו־עלאא הודה לפרס בשמו ובשם ערפאת, והבטיח את תמיכתם של כל ראשי אש"ף בהסכם. פרס אמר לו כי 'גורלה של עזה עשוי להיות כמו זה של סינגפור. מעוני לשגשוג בוינוק מתמשך אחד'. בסיום הטקס הקצר, לאחר ששב לחדרו ושכב במיטתו בלי יכולת להירדם, רשם לעצמו פרס: 'שכבתי והמתנתי לשחר של יום חדש'".

3 "שחר של יום חדש" הוא השם של הפרק המעניין ביותר והמקומם ביותר בספר. הוא עוסק במה שהיום אנחנו יודעים לכוונת "הנדסת תודעה" של דור שלם. איך מיעוט אנשי השמאל הצליחו, בעזרת התקשורת, להפוך את ההסכם המופקר וחסר האחריות להבטחה גדולה, לחזון אחרית הימים שסחף אחריו מיליוני ישראלים שוחרי שלום. ואיך הם הפכו את מתנגדי ההסכם, שהיו גם הקורבנות הראשונים שלו, לגרועים שבאויבי האומה. ממש לבני ברית של המתועבים ביותר. מצד אחד אנשי השלום: רבין, פרס וערפאת. מן הצד השני אויבי השלום: הימנים, המתנחלים והחמאס. אתם חושבים שאני מגזים? חכו לציטוטים הבאים. "מרגע שהתפרסם דבר קיומו של ההסכם", משחזר בלומברג, "ועוד

CARMEL
לחיי רגעים של ביחד

לחיים עם החברים

חדש!
באזז תפוח
יין מתקתק ומבעבע

אזהרה: מכיל אלכוהול - מומלץ להימנע משתיה מופרזת

ידידיה מאיר
yedidyameir@gmail.com

התקשורת את עוצמת השנאה והדה: לגיטימציה לימין ולמתיישבים. "מראשיתה לא הייתה ההתנחלות בהר התנחלות של חברה יצרנית", נכתב במאמר בידיעות אחרונות. "לא הם האנשים החרוצים, המועילים והצנועים, היושבים ועושים מלאכתם בשקט. יחסית למה שהושקע בהם, התוצר שואף לאפס. רענן ויץ אמר פעם שאת כל החקלאות ביישובי ההר אפשר לשים על הגג של מגדל שלום. חוץ מעוגות, כמה סלטים, אריות תה וחומרים להמסת אבן בקומקום, מחשבים ועוד כמה פרטים שוליים, עיקר התוצרת של התנחלויות הללו במשך כל השנים היה בתחום של יצירת אירועים פוליטיים, לחצים ותקריות אלימות נגד ערבים, כלומר - רעות רוח. שלא לדבר על חוסר גמור, ממש ריק משווע, בתחום היצירה הרוחנית. הם פשוט לא השאירו סימנים בשום תחום יצרני או יוצר. מפעל אחד בעיריית פיתוח עושה יותר מכל התנחלויות ההר".

ועמוס קינן - זוכרים? הסופר שהאמין בסיפור האהבה שנוקם פה בין שני העמים - כתב: "תושבי שכונות העוני ועיירות הקיפוח לא יזילו דמעה כאשר המתנחלים יפוצצו את הווילות שלהם. ואם שואו את המתנחלים עוד בזמן הווילות אדומות הרעפים, עוד יותר ישנאו אותם לאחר הפיצוים השמנים שיקבלו". חודש לאחר מכן הוסיף: "באחד מהסיוטים הוורודים הפוקדים אותי (יש דבר כזה, סיוט ורוד), אני רואה את אליקים העצני (שם בדוי) בפגישה חשאית בלואן, עם אחמד ג'בריל (שם בדוי), להחלפת רשמים בין גולים". אחמד ג'בריל, למי שלא יודע, הוא אחד מגדולי הטוריסטים, מייסד החזית העממית לשחרור פלשתינ. אליקים העצני ז"ל היה אחד מגדולי תנועת ההתיישבות.

והנה עוד טקסט שנדמה כאילו נכתב השבוע: "רק עננה אחת מעיבה על שמחת השלום" כתבה זיוה יריב, "מחירו הכבד מנשוא. המחיר הנורא הוא, למרבה היגון, פרידה לנצח נצחים ממכרים ותיקים, ממיוודעים שהפכו לחלק בלתי נפרד מנוף חיינו. עם כל הצער והכאב, חוששתי שאין מנוס ממחיר כבד זה, ובין אם נרצה או לא נרצה, ניאלץ לשלמו עד תום. ימתקו לכם רגבי עפרכם מפלגות הימין. לרוע המזל, אין לכם ולנו ברירה, אתם קורבנות השלום. שכן בבחירות הבאות, לאחר פרוץ השלום, יגבה השלום את מחירו האכזר. אתם פשוט תתאדו, תימוגו ותתנדפו מן העולם. נ"ב למען האמת, תרומתכם לשלום תהיה גדולה יותר אם תתאדו כבר עכשיו, ולא אחרי הבחירות". בטוב טעם, אה?

11 את הספר החדש קראתי השבוע כשאל הוואטסאפ מגיעים התייעודים הופכי הבטן של הפרופסור הבכיר בהדסה שגירש את השרה אורית סטרוק מכנס של מתנדבות השירות הלאומי, של חילון השרה דיסטל-אטבריאן מטקס הרמת כוסית ברעננה, של ההתנפלות הבריגית על ביתו החדש של השר וסרלאוף בכיכר המדינה. המשותף לכל התקריות האלה הוא שלא מדובר באספסוף אלא להפך, כן, בדיוק כמו בימי אוסלו, אליטת ההשכלה והתרבות והצבא והרפואה קורסת לנוכח הנדסת התודעה של התקשורת.

אז האם בעצם מלכודת אוסלו חוזרת על עצמה בגרסה אחרת? קודם כול, אם זה מעודד מישוה, המניפולציות הפוליטיות והתקשורתיות של היום לא ייגמרו חלילה באוטובוסים מתפוצצים באוויר, רק בסתימת פיות, בחוסר לגיטימציה להצבעת רוב העם ובשנאה נוראה אליו. אחרי שלושים שנה, השיטות של השמאל לא השתנו, וגם לא של כלי התקשורת שבאמצעותם הם משווקים את השקר להמון העם. אז נכון, היום יש את ערוץ 14 ואני ממש לא מזלזל בו (וגם השמאל לא מזלזל בו. עובדה שהוא מנסה בכל דרך לסגור אותו). אבל עדיין כלי התקשורת המרכזיים מוכרים את אותה סחורה. וגם הפעם המון אנשים טובים ואכפתיים נסחפים בקלות אחרי השקרים וההסתה.

אבל רק בעוד שלושים שנה, כשיפתחו הפרוטוקולים של הדיונים בפרקליטות ובמערכת המשפט ובהנהגת השמאל, נדע את כל מה שמתרחש מאחורי הקלעים בימים גורליים אלו. אל תלכו לשום מקום. יהיה מעניין. ועד אז, השתדלו לא להתבלבל. הישארו בצד הנכון והמפוכח של ההיסטוריה. ●

תחרות בין שתי המדינות מי נוהג במיעוט הלאומי שלו טוב יותר". הבנתם? אם לא, תקראו שוב את ההזיות, במחילה. שכתב אחד הסופרים הנחשבים בדור האחרון.

והנה עוד סופר נחשב, דוד גרוסמן. דמיינו אותו מקריא את הדברים הבאים באינטונציה הרגילה והחכמה שלו: "לדמיין את השלום", רשמתי לעצמי בראש העמוד. והיו למילים האלה קסם של סיסמא הפותחת דלתות נעולות. והדגשתי אותן בקו חזק, ואחר כך בקו גלי, ולבסוף בכמה נקודות חלושות. והחלטתי נחרצות להמשיך מחר. ולאחר שבוע חזרתי בתנופה, ושוב רשמתי את המילים בראש עמוד חדש. ושוב הייתה בהן הבטחה, ואותו תענוג, של פתאום נשימה עמוקה. אבל כל כך מזורז ובלתי ניתן לחזירה היה החלל שנפער לפניי בעצם כתיבתן שתכף הרפיתי. צריך לחשוב לאט, אמרתי לעצמי, יש פה הרבה דברים להתרגל אליהם. למשל, לשמחה אחת שהתעוררה אצלי מכיוון לא צפוי: כי 'לדמיין את השלום' משמעו בראש ובראשונה - שיהיה לנו עתיד. אינני מדבר לפי שעה על עתיד טוב או עתיד רע, רק על אפשרות היות העתיד".

9 אפרופו עתיד והיות עתיד, כשנשאל ערפאת בריאיון לתקשורת הגרמנית האם להערכתו יצליח לכפות על החמאס את הסכם השלום, השיב: "גם לישראלים יש את הקיצונים שלהם". ובלומברג מסביר: "ניכר שיש מי שמסייע בידו לדבר 'ישראלית'. חלוקת הציבור היהודי בישראל לקיצונים ו'מתונים' לא החלה בהצהרת העקרונות, אבל היא לבטח קיבלה דחיפה ניכרת לאחר שאומצה בידי רבין, שעשה בה שימוש נרחב ומרחיק לכת. יום למחרת השתמש יעקצו של ערפאת, בסאם אבו-שריף, בטרמינולוגיה דומה כשאבחן כי 'בשני הצדדים - אצלנו ואצלכם - הקיצונים הם הסכנה'. השוואת הקיצונים משני הצדדים שיחקה לידי ערפאת מאחר שיערה סימטריה ברורה בין שני המחנות 'מתנגדי השלום', וכפועל יוצא מיצבה את ערפאת ואת אנשי אש"ף כמתונים, השווים בעמדתם לרבין ולפרס. ההשוואה הזאת הייתה נפוצה בשיח של השמאל הישראלי. ההיסטוריון ד"ר אילן פפה פסק כי 'הפונדמנטליזם היהודי אנלוגי לפונדמנטליזם האסלאמי'.

ומי אימץ בחום את ההשוואה הנבזית הזאת בין מתנגדי ההסכם לאנשי הטרור האסלאמי? אלה שבימים אלו ממש מזוהרים ממישיחיות הימין והחרדים. למשל, בן דרור ימיני. הוא עשה את זה באותו להט של היום: "אין זה שהמוח היוצר של הסירוב משם נשמע בדיוק, אבל ממש בדיוק, כמו המוח היוצר של הסירוב מכאן. זה הרי מדהים, אפשר לקחת כמעט כל הצהרה, פלקט, מאמר, נאום של מתנגדי השלום משם, לשנות רק את ה'הודים' או 'ישראלים' ב'ערבים' או 'פלסטינים' ולהפך, ולראות שאין שום הבדל. זו אותה לאומנות, משיחיות, פונדמנטליזם... שהרי המנהיגים הבוגדניים אכן שיקרו במצב נחושה, והפרו הבטחה כתובה, וסו סטייה חמורה מהמצע שעל פיו הם צריכים להוביל, והטיעון הזה ככל שהוא נכון, כן לוקה בפיגור מוחי ילדותי. שהרי אין פשרה בהיסטוריה שהיא לא הפרת הבטחה או ניגוד למצע".

הסופרת שולמית הראבן התקדמה צעד נוסף: "קו פרשת המים... איננו בכלל בין עמים. הקיטוב המתרחש לעינינו הוא הקיטוב שבין אנשים שפויים המבקשים לסיים את הסכסוך, משני הצדדים, לבין אנשים קיצוניים שאינם שוחרי שלום, גם הם משני הצדדים. האינטרס המשותף היום הוא בין ישראלים ופלסטינים שפויים מכאן, לבין ארגוני הסירוב ומועצת רבני יש"ע מנגד... מתחילים לראות את סוף הסכסוך. האוויר רועד. מעברים מעידן לעידן לעולם אינם קלים, אבל הם מתרחשים. מי שמחמיץ היום את התחושה הבלתי מעורערת של יקיצה מסייג ארוך, של תקווה שדברים זויים סוף סוף, שמותר, מותר, מותר לשמוח - פשוט החמיץ את ההיסטוריה".

ומסכם בלומברג: "ההבחנה הדיכוטומית בין 'תומכי השלום' ו'אויבי השלום' ב'שני הצדדים' החלה להתבסס. חלוקת האוכלוסיות לקיצונים ו'מתונים' הנלחמים ביניהם החליפה את החלוקה הלאומית הטבעית בין יהודים לפלסטינים, שבוטלה, ובכך שירתה את הנרטיב האנטי-לאומי שפעפע בשמאל הרדיקלי מאז ומתמיד, והניחה את התשתית המוסרית הנדרשת למסע דה-לגיטימציה ממשלתי ותקשורתי כלפי מתנגדי ההסכם בצד הישראלי".

10 ככל שהתקדם ההסכם המופקר גברו פיגועי הטרור, וככל שגברו פיגועי הטרור גברה ההתנגדות של הימין, וככל שגברה ההתנגדות של הימין הגבירה

6 "משאלות הלב", כותב בלומברג, "תודלקו השכם והערב גם בידי הפוליטיקאים, ולהבתן לובתה בידי אנשי תקשורת. יש מקום לאופוריה, הכריז שמעון פרס בריאיון באוקטובר 1993. "ישראל כבר הפכה ללהיט כלכלי עולמי בעקבות ההסכם עם אש"ף, וזוהי רק ההתחלה". הביטחון הרב שהפגין פרס בתחויותיו התחרה רק בלזול שרחש כלפי מי שהעלו חששות. אותם הוא ביטל בתנועת יד מזלזלת, וכינה אותם 'קשקשנים', 'מומחים לאתמוז' ו'ערביסטים', כאילו מומחיותם המפוקפקת היא בתחום הבנת הערבים בלבד. עיקר קצפו של פרס יצא על הפסימיות שהפגינו בשל הבנתם את המציאות המזרח-תיכונית כמורכבת יותר מזו שציירו תומכי ההסכם. פרס האשים אותם בחוסר הבנת המציאות, וחשב שבמקומם זקוקה מדינת ישראל ל'מומחים לעתיד כלכלי'".

אווירת האופוריה שטפה גם את הבורסה. "טירוף השלום בבורסה", כלשון הכותרת במעריב שבוע לפני החתימה על הצהרת העקרונות. ודווח שלא רק משקיעי הבורסה נסחפו: "כל הסקטורים במשק שרויים באופוריה ומצפים ל'בום' הכלכלי שיבוא עם השלום".

מדהים. איזה דבר נפלא זה שלום! אה, חסר רק דבר אחד קטן: כדי לעזור לחלומות האלה להתגשם צריך רק לסייע עכשיו למשק הפלסטיני. פרופ' סטנלי פישר, שעמד בראש ועדה שעסקה בנושא באוניברסיטת הרווארד, העריך את צורכי הסיוע של הכלכלה החדשה בכ-700 מיליון דולר בשנה. אבל תוכנית פיתוח שגיבשו מאה כלכלנים פלשתיניים, בראשם פרופ' יוסוף סעיד מאוקספורד, העריכה את ההשקעות בכינון משק פלשתיני מודרני בכ-11.5 מיליארד דולר על פני שבע שנים. כמחצית מסכום זה תהיה השקעות בתשתית - בינוי, תחבורה, וגם חינוך ובריאות. נו, בסדר, בקטנה. מה זה לעומת התשואה האדירה שהשלום יביא? ואכן, סכומי עתק הושקעו בכלכלה הפלשתינית בעשרות השנים שעברו מאז חתימת הסכמי אוסלו, אבל רובם ככולם ירדו לטמיון ונעלמו במערכת מושחתת ומסואבת.

7 "בניגוד לרבין המסויג", מאבחן בלומברג, "מרגע שאימץ פרס את מסלול אוסלו הפך ההסכם להיות אבן הראשה של השקפת עולם אוטופיסטית, המבקשת לשנות את המציאות המזרח-תיכונית ובו בזמן מתנכרת אל יסודותיה הדתיים, ההיסטוריים והפוליטיים. נראה שפרס פועל במעגל סגור ללא השפעות חיצוניות, קרי, השפעותיה של המציאות. כבר שנים ששמעון פרס מפיץ את אמונתו כי עידן האסטרטגיה הצבאית מגיע לקיצו, ועידן האסטרטגיה הכלכלית מחליף אותו. 'השווקים יותר חשובים מצבאות'. החזון האוטופי-דמיוני הזה התקבל בהבנה מלאה, שלא לומר בהערצה. הייתה התעלמות מוחלטת מהסכנה הגלומה בניסיון לממשו". והנה עוד הצצה למוחו הקודח של פרס, שבימים אלה מלאו מאה שנים להולדתו ושבע שנים לפטירתו: "לא הפיכה צבאית הפילה את הקומוניזם אלא הרוח הגדולה של ההיסטוריה. הקומוניזם נהיה למשטר מיושן שאין לו מקום בעולמנו ולכן נפל. נשר כפרי רקוב. כך יפלו בעתיד גם משטרים ערביים, הבנויים על 'שיטות העבר'. העולם הערבי עני מכדי להרשות לעצמו את המשך הדיקטטורות הבלתי יעילות. לא תהיה תקומה ומחילה למשטרים המנציחים את הפיגור".

"התחויות בתחום הביטחון וההתיישבות לקו ברובן באותם החוליים של התחויות הכלכליות", נכתב בספר, "ובחרו להתעלם ממאפיינים קריטיים של הסכסוך. גם כאן, בבסיס התחויות עמד הניסיון להקנות לסכסוך פן שכלתני שיקל מן העומס ההיסטורי, ויהפוך אותו מסכסוך דמים דתי לסכסוך שיכול להגיע לקיצו באמצעות ניהול נכון".

8 ואיך אפשר, כמו היום, בלי אנשי רוח וסופרים? "האווירה האקסטטית הולידה כמה תחויות מביכות במיוחד, אחת מהן של העיתונאי, הסופר ואיש הבהומה התל-אביבית עמוס קינן, שאמר: 'אני מתבייש לומר כמה אני אופטימי, כמה אני מאמין שהולך להיות שלום נהדר אפילו יותר ממה שחלמנו. לעניות דעתי זה הולך להיות סיפור אהבה בין שני עמים, בניה של אם אחת. האם האחת היא ישראל-פלסטין, שעד ל-15 במאי 1948 נקראה פלשתינה". והסופר א"ב יהושע, חזה כי "בהסכם השלום יוכר המיעוט הישראלי-יהודי (שירוכו בשני מרכזים גדולים, קריית ארבע ואריאל) החי תחת ריבונות פלסטינית כבעל סטטוס משפטי, שכמותו יינתן באותה הזדמנות גם למיעוט הערבי-ישראלי, ובמובן מסוים יבטיחו שני מיעוטים אלו בדרך עקיפה את קיום הדמוקרטיה בארצותיהם". יהושע צפה כי "שני מיעוטים אלו יהיו ערבים... לכך ששתי המדינות לא רק ישיגו על זכויות האזרח של כל מיעוט אלא גם יהיו שוחרות שלום זו כלפי זו. ואף שמשפט זה עלול להישמע כפנטזיה, אינני מוציא מכלל אפשרות

אין תחליף לטעם השבת ויו"ט

תירוש כרמל
האהוב ביותר על
כל בני המשפחה

CARMEL
יקבי כרמל

ישראל

ללא חשש שביעית
כשר לקידוש ולהבדלה
גם לשיטת מרן הבית יוסף

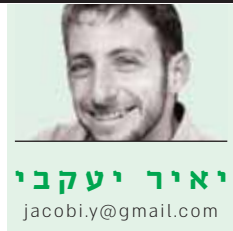

ללא תוספת
מים וסוכר

100%
ענבים

יאיר יעקבי
jacobiy@gmail.com

אם אשכחך

הייתי רוצה לומר לכם שבשבוע שעבר אשתי ואני חגגנו יום נישואין, אבל למעשה אני אפילו לא יכול להגיד שציינו את יום הנישואין כי, פרט פיקנטי, שכחתי לחלוטין מקיומו.

נוכרתי ביום הנישואין שלי כשיומיים אחרי אמא שלי התקשרה לשאול אם הכנתי לאשתי הפתעה ליום הנישואין שחלף. "אההה, סוג של הפתעה", עניתי לה, ומיד הלכתי לבדוק עד כמה המצב חמור. ניסיתי לגשש עם אשתי עד כמה היא כועסת עליי ומה מידת האכזבה. כמובן שדבר שכזה יש לעשות בעורמה ולא לגעת ישירות בנקודה. "מה שלומך אשתי?" פתחתי בשיחה שגרתית.

"בסדר גמור, מה איתך?" היא ענתה בחביבות, אבל אני לא מטומטם. התגובה הזאת היא קרוב לוודאי הפאסיב אגרסיב המפורסם ששמעתי עליו כל כך הרבה.

"אני גם בסדר גמור", היתממותי, "איך היה לך בעבודה היום?"

"ממתי אתה שואל אותי איך היה לי בעבודה?"

"ממתי שאני אוהב אותך", התחנפתי.

"אתה אוהב אותי מהיום?" היא תהתה.

הנה, כל הארס מתחיל לצאת. החלטתי לצאת להסתערות אחרונה.

"כבר אי אפשר לשאול את אשתי איך היה לה בעבודה??? ממתי נהיינו כל כך צינייים?" התגוננתי.

"אתה יכול לשאול חופשי".

"מצוין".

"אבל היום זה היום שאני לא עובדת".

פה נשברתי.

"טוב, תגידי שאת כועסת עליי וזהו. אני לא יכול עם העיניניים האלה", התפרצתי, "תני לי בראש ונגמור עם זה, המתח הורג אותי".

"על מה אתה מדבר?" אשתי נראתה מבולבלת על אמת, ופה נפל לי האסימון ביג טיים: גם הגברת שכחה.

איזו טעות מפוארת בניווט. במקום להתרפס על כך שאני שכחתי,

יש לי הזדמנות בלתי חוזרת להיות בצד הנעלב.

"שום דבר, סתם צחקתי. זה חוש ההומור המוזר שלי", העברתי נושא והתפנתי לתכנן את פסטיבל האשמה שאני הולך לחולל לאשתי.

שנים של ניסיון בתור הצד המעליב הכשירו אותי באופן מושלם כדי לדעת איך לתפקד כצד הנעלב. בשלב ראשון יש לשדר לאשתי שמשוה לא כשורה בצורה מעורפלת ככל האפשר. האמצעי היעיל ביותר לטכניקה הזאת הוא דיבור לקוני ויבש שמשדר ריחוק.

"מה אתה אומר לגבי שבת, נישאר בבית?" היא שאלה אותי שעה אחרי השיחה הקודמת.

"לא יודע", עניתי ביושב והמשכתי להעמיד פנים שאני עובד.

"אני חושבת שמבחנתי הילדים כדאי להישאר, תחילת שנה וזה, עדיף שייכנסו לשגרה".

"בסדר", עניתי הכי קר שאני יכול.

"אם אנחנו נשארים, אז נראה לי שנזמין את מיכאלוב לסעודה שלישית".

"טוב", הלכתי על תשובה של מינימום הברות.

"מעולה, תודה שאתה זורם כל כך, אין עליך", אשתי חייכה והלכה לעשות טלפון למיכאלוב. לכל הרוחות. נדמה שהטקטיקה החדשה רק מחזקת את הזוגיות שלי. נראה היה שמה שאני פירשתי כקור מרוחק אשתי פירשה כבן זוג זורם.

אבל לא אמרתי נואש, התקדמתי לשלב הבא: ניסיונות לרמוז לצד השני מה הוא עשה לא בסדר.

"תגידי מאמז", שאלתי אותה, "מתי אמרנו יוצא יום ההולדת של אחותך הגדולה?"

"14 בספטמבר".

"הבנתי. ואחייך?"

"21 בינואר".

"אוקיי, וגירוש ספרד?"

"1492. למה אתה שואל?"

"סתם, רציתי לבדוק שאת זוכרת תאריכים. את יודעת כמה זה חשוב לי".

את המילים האחרונות הדגשתי תוך שאני מביט לה עמוק בעיניים.

"כן... תאריכים זה ממש חשוב", היא חזרה אחריי אבל במבט דואג, פחות מתוך חשש שהיא העליבה אותי ויותר מתוך חשש שמא חטפתי זעזוע מוח.

לא התייאשתי.

יום למחרת אשתי חזרה הביתה מהעבודה וראתה אותי קורא על הספה את הספר 'סוד הזיכרון המצוי'.

"מה אתה קורא?" היא שאלה.

"זה ספר שעוזר לך לשפר את הזיכרון. את יודעת, לפעמים אנחנו שוכחים דברים כמו תאריכים וזה עלול לגרום לבעיות כמו פגיעה באנשים הקרובים לנו ביותר".

"פה, כל הכבוד".

"אם את רוצה אני אתן לך לקרוא אותו. אולי גם לך יש מה לשפר", הצעתי שוב לאט תוך שמירה על קשר עין רציף.

"אני אשמה, אבל כמו שאני מכירה את עצמי אני אשכח לקרוא אותו".

אשתי מצאה לה זמן להתגלות כקומיקאית. אני לצערי הופתעתי וצחקתי בקול, אז עכשיו היא חשבה שאנחנו ממש בסדר.

אבל עדיין נשאר לי קלף אחד בשרוול.

שעתיים לאחר מכן אשתי יצאה לסלון וגילתה אותי יושב על הספה מעיין באלבום החתונה שלנו עם חבילת טישו לצידי.

"תראי איזה חתיך דוד שלי ברוך", אמרתי לה, "זה גבר שבגברים. הוא ממש היה נראה טוב בחתונה שלנו".

"כן... הוא אחלה", הסכימה אשתי.

"ותראי איזו חולצה קצרה הוא לובש. כנראה תואמת את מזג האוויר הקיצי של תקופת נישואינו".

"כן, דוד ברוך תמיד היה טוב בלוחות מתי ללבוש קצר", אשתי ניסתה להתאקלם לזן החדש של הסמול טוק שפקד את ביתנו.

הבנתי שבטוב זה לא ילך והחלטתי שבמקום גיואנסים דקים נצטרך ללכת על פיצוץ דרמטי שלא היה מבייש את היפים והאמיצים (לא שראיתי).

"למה אני כל כך עצוב, את שואלת??? יריתי.

"אההה, אולי זה יום השנה לגירוש ספרד?" היא העלתה השערה,

"אתה לא מפסיק להזכיר את זה לאחרונה".

"שכחת את יום הנישואין שלנו!" קינחתי את האף כי ככה ראיתי שעושים, "את לא מתביישת??? הוספתי גם התייפחות חרישית בשביל האפקט.

"אויש, זה היה כבר?" היא שאלה בתמימות, "סליחה, שכחתי".

"זהו? סליחה שכחתי? י"ד באלול זה לא סתם עוד יום. זה יום ההולדת שלנו כזוג. חשבתי שזה משהו שחשוב לך. כנראה שטעיתי..."

לסיים באכזבה זה חשוב.

אשתי כנראה הבינה סוף סוף את עוצמת הפגיעה.

"סליחה יאיר, הזוגיות שלנו מאוד חשובה לי. לא התכוונתי לפגוע בך. להבא אשתדל יותר".

"זה כל מה שאני מבקש", עניתי בשקט וקינחתי שוב את האף כי למה לא.

"רק טיפ קטן להבא", היא זרקה פתאום בחיך, "יום הנישואין שלנו בט"ז".

איייי. כל כך קרוב. ●

שעתיים לאחר מכן אשתי יצאה לסלון וגילתה אותי יושב על הספה ומעיין באלבום החתונה שלנו עם חבילת טישו לצידי. "תראי איזה חתיך דוד שלי ברוך", אמרתי לה, "זה גבר שבגברים. הוא ממש היה נראה טוב בחתונה שלנו". "כן... הוא אחלה", הסכימה אשתי.

"ותראי איזו חולצה קצרה הוא לובש. כנראה תואמת את מזג האוויר הקיצי של תקופת נישואינו".

"כן, דוד ברוך תמיד היה טוב בלוחות מתי ללבוש קצר", אשתי ניסתה להתאקלם לזן החדש של הסמול טוק שפקד את ביתנו.

הבנתי שבטוב זה לא ילך והחלטתי שבמקום גיואנסים דקים נצטרך ללכת על פיצוץ דרמטי שלא היה מבייש את היפים והאמיצים (לא שראיתי).

"למה אני כל כך עצוב, את שואלת??? יריתי.

"אההה, אולי זה יום השנה לגירוש ספרד?" היא העלתה השערה,

"אתה לא מפסיק להזכיר את זה לאחרונה".

"שכחת את יום הנישואין שלנו!" קינחתי את האף כי ככה ראיתי שעושים, "את לא מתביישת??? הוספתי גם התייפחות חרישית בשביל האפקט.

"אויש, זה היה כבר?" היא שאלה בתמימות, "סליחה, שכחתי".

"זהו? סליחה שכחתי? י"ד באלול זה לא סתם עוד יום. זה יום ההולדת שלנו כזוג. חשבתי שזה משהו שחשוב לך. כנראה שטעיתי..."

לסיים באכזבה זה חשוב.

אשתי כנראה הבינה סוף סוף את עוצמת הפגיעה.

"סליחה יאיר, הזוגיות שלנו מאוד חשובה לי. לא התכוונתי לפגוע בך. להבא אשתדל יותר".

"זה כל מה שאני מבקש", עניתי בשקט וקינחתי שוב את האף כי למה לא.

"רק טיפ קטן להבא", היא זרקה פתאום בחיך, "יום הנישואין שלנו בט"ז".

איייי. כל כך קרוב. ●

שעתיים לאחר מכן אשתי יצאה לסלון וגילתה אותי יושב על הספה ומעיין באלבום החתונה שלנו עם חבילת טישו לצידי. "תראי איזה חתיך דוד שלי ברוך", אמרתי לה, "זה גבר שבגברים. הוא ממש היה נראה טוב בחתונה שלנו". "כן... הוא אחלה", הסכימה אשתי.

"ותראי איזו חולצה קצרה הוא לובש. כנראה תואמת את מזג האוויר הקיצי של תקופת נישואינו".

"כן, דוד ברוך תמיד היה טוב בלוחות מתי ללבוש קצר", אשתי ניסתה להתאקלם לזן החדש של הסמול טוק שפקד את ביתנו.

הבנתי שבטוב זה לא ילך והחלטתי שבמקום גיואנסים דקים נצטרך ללכת על פיצוץ דרמטי שלא היה מבייש את היפים והאמיצים (לא שראיתי).

"למה אני כל כך עצוב, את שואלת??? יריתי.

"אההה, אולי זה יום השנה לגירוש ספרד?" היא העלתה השערה,

"אתה לא מפסיק להזכיר את זה לאחרונה".

"שכחת את יום הנישואין שלנו!" קינחתי את האף כי ככה ראיתי שעושים, "את לא מתביישת??? הוספתי גם התייפחות חרישית בשביל האפקט.

"אויש, זה היה כבר?" היא שאלה בתמימות, "סליחה, שכחתי".

"זהו? סליחה שכחתי? י"ד באלול זה לא סתם עוד יום. זה יום ההולדת שלנו כזוג. חשבתי שזה משהו שחשוב לך. כנראה שטעיתי..."

לסיים באכזבה זה חשוב.

אשתי כנראה הבינה סוף סוף את עוצמת הפגיעה.

"סליחה יאיר, הזוגיות שלנו מאוד חשובה לי. לא התכוונתי לפגוע בך. להבא אשתדל יותר".

"זה כל מה שאני מבקש", עניתי בשקט וקינחתי שוב את האף כי למה לא.

"רק טיפ קטן להבא", היא זרקה פתאום בחיך, "יום הנישואין שלנו בט"ז".

איייי. כל כך קרוב. ●

הוא: אלה,
רק לידיע כללי,
האונח "סיזיפי"
לא מתאר סתם
מעשה יש בו
קושי גדול אלא מלחמה
מתמשך ומפרך שאין בו תוחלת
אלי: כמו השיחה הזאת
הוא: כנראה

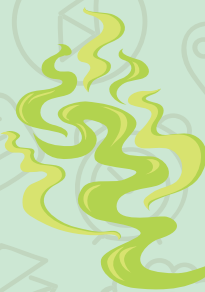
השבוע הבן שלי הביא
הכיתה חבר חדש. אל
החבר אומר לי: "היי,
אתה מאלגרידוס",
אל מלחמתי לו: "כן",
אל הוא מלחמתי לו: "אלא
זייתי בהתחלה, כי
בסרטונים השיאר שלך
לא לבן".
הבן שלי
יחפש חבר חדש חדש

הייתה לי הקיץ הופעת
סטנדאפ כל כך גרועה
שחתמתי אותה ב"תודה
רבה, אלי הייתי נדה נוה"

אלי: ידעתי שתבוא
אלי: מליפה ידעתי?
אלי: יש לי חוש שלישי
אלי: חוש שלישי
אלי: חוש שלישי,
הרחתי אותך מהסדרון

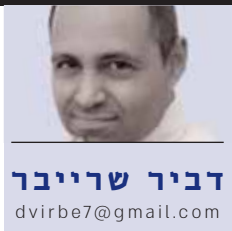

א-מחייה
שתהיה לנו שנה
תוססת במיוחד

הסודה של נחפו
כל בועה
בועה

בהשגחת הבר"ץ
בירושלים
היחידה הראשונה

הסודה היחידה בישראל
המכילה רק מים ו- CO₂

דביר שרייבר
dvirbe7@gmail.com

הילת הסבירות

מהו תפקידה של היועמ"שית, מי קובע מה החוק ומה אוכלים התנינים בירקון. מחזה אבסורדי במערכה אחת שלא נגמרת לעולם

צילום: יוסי זמיר, פלאש 90

בעצם, מי צריך את הוועדה למינוי שופטים? שופטי בית המשפט העליון

נציג: כבודה, דעתה של היועצת המשפטית לממשלה אינה מייצגת את דעתה של הממשלה. הנשיאה: כיצד זה ייתכן? נציג: זה בדיוק מה שגם אנחנו שואלים. הנשיאה: יפה, אז כולנו מסכימים. אם כן, החלטה

הזמן: אזור הדמדומים שבין קץ הקיץ לקץ הדמוקרטיה. המקום: בית המשפט העליון של מדינה דמונית, ממש לא ישראל, אי שם בחלל האבסורדי שלא היה ולא נברא כי לא יעלה על הדעת שדבר כזה יכול להתרחש באיוושהי מדינה מתוקנת. הסצנה: מזה שעותיים וחצי ישובים 14 שופטים סביב שולחן גבוה בצורת חצי עיגול, ועוד שופט אחד יושב על שרפרף מפלסטיק כי בדיוק כשהוא נכנס לאולם אזלו כל הכיסאות המהודרים. במקרה, לא בכוונה בכלל, מדובר בשופט אלרון. שאר השופטים מתאמצים מאוד להישאר ערים על הכורסאות המרופדות ולעטות על פניהם ארשת מתעניינת, בזמן שנציגי החופרים - סליחה, העותרים - מסבירים בלהט מדוע יש לפסול את חוק צמצום עילת הסבירות, לכנס מיד את הוועדה למינוי שופטים, להוציא את ראש הממשלה לנבצרות ולהשליך את שר המשפטים אל התנינים הרעבים בירקון. בשעות צהריים מאוחרות, כשאחרון החופרים - כלומר הדוברים - מסיים לדבר, דופקת נשיאת בית המשפט העליון בפטישה כדי לעורר את שאר השופטים ולסכם את הדיון הפורה. הנשיאה: תודה לכל הדוברים, להלן החלטתנו. נציג הממשלה (קם): סליחה, כבודה, אני עוד לא טענתי. הנשיאה: מי אדוני? נציג הממשלה: גבירתי, אני המשיב מטעם הממשלה. הנשיאה: אז מה הטענה שלך? נציג: שלא טענתי. הנשיאה: אין צורך שתטען, קיבלנו מראש את חוות דעתה המפורטת של היועצת המשפטית לממשלה. נציג: כבודה, דעתה של היועצת המשפטית לממשלה אינה מייצגת את דעתה של הממשלה. הנשיאה: כיצד זה ייתכן? נציג: זה בדיוק מה שגם אנחנו שואלים. הנשיאה: יפה, אז כולנו מסכימים. אם כן, החלטה. נציג: אבל גבירתי, אני עוד לא טענתי. השופט שמשמאל של הנשיאה: דווקא נראה לי שאתה הגעת טעון מהבית. נציג: נכבדי, אני מבקש להציג את עמדת הממשלה האמיתית - לא זו שנכתפה עליה על ידי היועצת המשפטית לממשלה - לפני שאתם חורצים את הדין. השופט שמשמאלו של השופט שמשמאלה של הנשיאה: זה בלתי אפשרי. נציג: מדוע? השופט שמשמאל לשמאל: כבר חרצנו. נציג: במחילה מכבודכם, בית המשפט לא יכול לחרוץ את הדין לפני שהוא שומע את שני הצדדים, זה מנוגד לסדר הדין התקין. שופטת שמשמאל לשמאל של השמאל: האם אדוני רומז שבית המשפט פועל בניגוד לחוק? נציג: תראו... השופט שמשמאל: אני מוצא לנכון להאיר את עיני אדוני שבית המשפט לעולם אינו פועל בניגוד לחוק, מכיוון שבית המשפט הוא-הוא החוק. כבר דנו והכרענו בכך מקדמת דנא, עיין שם שם. נציג: איפה? השופט שמשמאל: שם. נציג: לענייננו, נכבדי, אחלק את תשובתי לשלושה חלקים. ראשית לגבי צמצום עילת הסבירות... נשיאה: נדחה. העתירה מתקבלת. נציג: אבל עוד לא טענתי! השופט שמשמאל: באיוו תואנה אתה טוען שלא טענתי? נציג: עם כל הכבוד וההערכה, אין לכם סמכות לפסול חוק יסוד. השופטת שמשמאל לשמאל: כבר אמרנו שיש. נציג: איפה?

השופטת: כאן, באולם הזה. נציג: אני מתכוון, איפה זה כתוב? השופט שמשמאל: עכשיו אדוני סתם עושה מעצמו צחוק. אדוני הרי יודע שלדיונים בבג"ץ אין פרוטוקול, ולא במקרה. נשיאה: אדוני רוצה לטעון עוד משהו? נציג: כן. נשיאה: נדחה. נציג: לגבי כינוס הוועדה למינוי שופטים... נשיאה: היועצת המשפטית לממשלה כבר הורתה לשר המשפטים לכנס את הוועדה מיד וללא דיחוי. נציג: תפקיד היועמ"שית לייעץ, אין לה סמכות להורות. השופטת שמשמאל לשמאל של השמאל: כבר אמרנו שיש לה. נציג: ואני אמרתי שזה בניגוד ל... נשיאה: אדוני, תתקדם. נציג: לאן? אולי היועמ"שית גם תורה לממשלה את מי למנות? השופטים: פשיטא! נציג: אבל אתם מבינים מה אתם אומרים פה? זה נוגד את עיקרון הפרדת הרשויות! השופט שמשמאל וכו': להפך, זה בדיוק מה ששומר על הפרדת הרשויות. נציג: איך בדיוק? השופט: יש את הרשות השופטת, ויש את הרשות המציינת. הנשיאה: עוד משהו, אדוני? נציג: גבירתי, באמת, זה לא רציני מה שהולך פה. אתם לוקחים לעצמכם סמכויות שלא ניתנו לכם, מכתיבים לממשלה מדיניות מבלי לשאת באחריות, וכל הזמן מניפים מולנו איום סמוי להדיח אותנו ולבטל למעשה את תוצאות הבחירות. אתם מקשיבים באמפתיה גמורה לכל אופוזיציונר, אבל שר המשפטים צריך להתחנן כדי שתעניקו לו ברוב טובכם את הזכות להשמיע את קולו. פעמיים ביקשנו לדחות את הדיון כדי שנוכל להציג את עמדתנו האמיתית, לא עמדת היועמ"שית, ואפילו לזה לא הסכמתם. הנשיאה: סליחה, זה ממש לא נכון. נענינו לבקשת הדחייה שהגשתם. הנציג: איך בדיוק? הנשיאה: הדיון היה אמור להתחיל בתשע, התחלנו בתשע וחמישה. השופט אלרון: אפשר להעיר משהו? השופט שמשמאל: מה זה הקול הזה? השופט שמשמאל לשמאל: מאיפה זה בא? השופטת שמשמאל לשמאל של השמאל: אולי זו הרוח? הנשיאה: אה, השופט אלרון... השופט אלרון: זה אלרון, גבירתי. אלרון, בסגול. הנשיאה: זה אלרון. בפתח. כדי שתבין ששמחה כבר לא תהיה לך פה. השופטת שמשמאל לשמאל של השמאל: אנחנו נראה לך מה זה להביע דעה עצמאית, חצוף. נציג: את רואה, גבירתי הנשיאה? הפכתם לכת מתנשאת ומנותקת, ביניכם ובין צדק אין שום דבר, כל מה שמעניין אתכם זה רדיפת שררה, כבוד ו... הנשיאה: עוד משהו, אדוני? נציג: כן. לגבי העתירה בנושא חוק הנבצרות... הנשיאה: תודה, זמננו תם. להלן ההחלטה: החוק לצמצום עילת הסבירות מבוטל, חוק הנבצרות יחול מהכנסת הבאה או כשיתחשק לנו, נראה כבר. אנחנו מורים בזאת לפזר לאלתר את הכנסת, את הממשלה ואת העם. להחלטה ניתן תוקף של פסק דין ואין עליה עוררין. נא לקום. נציג הממשלה: רגע, ומה עם הוועדה למינוי שופטים? הנשיאה: אין צורך לכנס אותה. אנחנו ממילא ממנים את השופטים בעצמנו. ●

בוחרים באנשים בוחרים מאוחדת!

ד"ר ארינה טוקן

מומחית ברפואת משפחה
ירושלים
"זו הזכות שלי לתת
שירות מקצועי
מכל הלב"

ד"ר טל קורן

מומחה ברפואת עיניים
עפולה
"רפואה היתה
חלום ילדות.
גאה להגשים את
החלום ולהיות חלק
ממאוחדת"

עוברים למאוחדת
ובוחרים באנשים שאכפת להם באמת
הצטרפו עכשיו ותיהנו משירותי בריאות ברמה אחרת!

מאוחדת
רמה אחרת

*5343
k.meuhedet.co.il

חנה קטון
chanakatan@gmail.com

סוד ההצלחה

ישראל הליברלית שלנו.

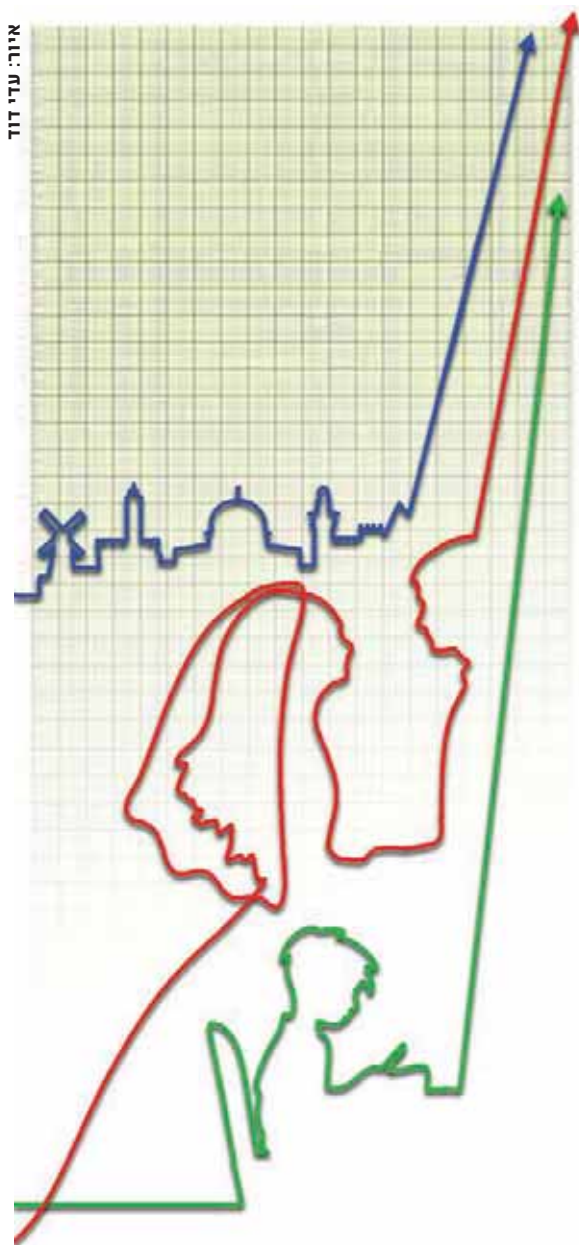
אתגר הילד הרביעי. ועם כל זה, המשפחה היהודית והדמוגרפיה מנצחות ובגדול, ויש דברים שיכולים להקל על הצמיחה הזאת. עוד בשנת תשס"ה התקיימה ישיבה של צוות ההיגוי של הוועדה הציבורית לדמוגרפיה של הממשלה דאז, שנמנית בין חבריה. זה היה המשך פעילותו של בן גוריון, שכידוע עודד מאוד משפחות ברוכות ילדים. בישיבה הועלו נושאים הקשורים לחיזוק המשפחה, וביניהם הושם דגש על סיוע חינוכי וכלכלי לעידוד הולדת הילד הרביעי במשפחה. דווקא הסעיף הזה רלוונטי וישים יותר מתמיד. ולמה דווקא מדגישים את הילד הרביעי? כי חלק ניכר מהמשפחות בארץ מגדלות שלושה ילדים, הרבה יותר מכל מדינה מערבית מפותחת, אבל מהססות לגבי הילד הרביעי, ולו רק בגלל ההוצאה הכספית הכרוכה ברכישת רכב עם שבעה מקומות. מה הקשר? פשוט מאוד: ברכב רגיל, זה שנקרא משום מה "משפחתי", יש חמישה מקומות תקנים בלבד, והביטוח אינו מתיר שום חריגה. ילד נוסף משבש כל נסיעה משפחתית, ולכן לקראת הילד הרביעי צריך לקנות רכב גדול. הטיפול בכך הוא לכאורה אינטרס לאומי, ולמרות שהנושא כבר מעלה אבק - אף גורם לא נרתם לעניין.

כשהיינו צעירים היינו נוסעים עם אוטו מלא ילדים לא חגורים, בוודאי מעל לתקן, ולא הרגשנו שיש פה בעיה. גם המשטרה לא התערבה וחוקי תנועה בנושא טרם חוקקו, ולקח זמן עד שנאכפו. אני זוכרת שהיינו פעם יותר מעשרה ילדים בטנדר של גיסי, וכשהוא נשאל על ידי שוטר למה לא השאיר חצי מהילדים בבית, הוא השיב ברצינות שזה בדיוק מה שהוא עשה... אבל המדינה שלנו הופכת להיות יותר ויותר מתקנת, והיום אף הורה אחראי לא יעלה על הדעת להסיע ילד שאינו חגור, בלי קשר לאימת השוטר.

הפרות הקדושות של מערכת החינוך.

לגדל משפחה זו מסירות נפש, ובטח בחופש הגדול. אנו נמצאים בסוף אוגוסט, ויש לא מעט הורים שנושמים לרווחה כאשר ספירת הגומר מגיעה אל סיומה. בצעירותי הילדים שיחקו המון בחוץ בימי הקיץ, וכשהייתי חוזרת מהעבודה הייתי אורזת אותם עם סנדוויצ'ים שהכנתי ופיג'מות וציוד למקלחת, יורדת לבריכה בקיבוץ שעלבים, נכנסת איתם למים הצוננים, ואז יוצאים לאכול על הדשא, מתקלחים והופ - לאוטו וישר למיטה. אבל היום הילדים מצפים לריגושים. לדעתי הגיע הזמן לעשות חשיבה מחודשת בנושא החופש הגדול. פעם הייתה לכך הצדקה - לא היו מזגנים, והיה כמעט בלתי אנושי ללמוד וללמד בכיתות דחוסות ורותחות. אבל היום הכיתות מזוגזגות, ודווקא בחוץ ארבעים מעלות. את ימי החופש אפשר לפזר באופן הגיוני יותר במהלך השנה.

יש עוד כמה פרות קדושות במערכת החינוך, כמו למשל הקיבעון שחייבים ללמוד 12 שנים - כאשר אפשר לייעל את התהליך ולסיים בשנתיים פחות, ללמוד כישורי חיים ולשלב לימוד חווייתי והתנדבות ולצפות לתוצר משובח יותר. הנה, שר האוצר היקר והמוכשר והחרוץ והמחונן שלנו לימד אותנו שאפשר לסיים בהצלחה בגרות של חמש יחידות באנגלית, ובכל זאת לספר לכל העולם שיש לך "גרנדמיזור" (וזה ממש לא אסון בעיניי, כדוברת אנגלית מלידה). ●

המיסים בישראל נמוכים, מערכת הבריאות מצוינת בכל השוואה בין-לאומית, והכלכלה הישראלית פורחת. האבטלה נמוכה, האזרחים מאושרים יותר, תוחלת החיים מהגבוהות בעולם, וחלה עלייה עקבית בתוצאות בחינות הבגרות. לטענת מחברי הספר, אפשר לייחס חלק גדול מההצלחה הזאת לאופיו של העם היהודי, כפי שהתבטא גם במדינות הניכר

אל תאמינו לתקשורת. רק עיוור יתכחש לכך - ברור לעיני כול כי תולדות שבעים וחמש השנים האחרונות מספרות שישראל היא סיפור הצלחה. "ישראל סיפור הצלחה" הוא גם שמו של ספר עיון העוסק בהיסטוריה, כלכלה ופוליטיקה של מדינת ישראל, שנכתב לפני שש שנים. המחברים הם מומחים בכלכלה. במהלך שבע שנים הם ערכו מאות פגישות אישיות עם מומחים ישראלים, ומצאו כי ישראל עולה על רוב המדינות המפותחות בכלכלה ובביטחון, בבריאות ובחינוך ובמדע. לדעתם, המצב בישראל טוב בהרבה מכפי שמצטייר באמצעי התקשורת, וביחס למה שקורה במדינות המפותחות. המיסים בישראל נמוכים מאשר ברוב המדינות המפותחות, מערכת הבריאות מצוינת בכל השוואה בין-לאומית, והכלכלה הישראלית פורחת. המשק הישראלי צומח בשיעורים מרשימים ומוכיח חוסן כלכלי ויציבות. האוכלוסייה בישראל בגידול מתמיד, יתרות מטבע החוץ גבוהה, יחס החוב-תוצר מתכווץ בהתמדה, האבטלה נמוכה, האזרחים מאושרים יותר, תוחלת החיים מהגבוהות בעולם, וחלה עלייה עקבית בתוצאות בחינות הבגרות. לטענתם אפשר לייחס חלק גדול מההצלחה הזאת לאופיו של העם היהודי, כפי שהתבטא גם במדינות הניכר. מסקנתם מתבטאת בשמו של הספר: ישראל היא סיפור הצלחה. הם רק שכחו להכניס למשוואה גם את ריבוננו של עולם, שהוא זה שמנהל את סיפור ההצלחה הזה, כמו את כל הסיפור ההיסטורי המדהים של העם היהודי לדורותיו.

לארגן חתונה בשבוע.

היהודית. ויש מי שרוצה לשים מקלות בגלגלים של הבית היהודי-ישראלי ולגרום לזילות הנישואין היהודיים. "נישואי יוטה", או "חתונה בזום" זאת חתונה אזרחית באמצעות פגישת חזותית, המאפשרת לזוגות מכל מקום בעולם להתחתן באופן חוקי באדיבות מדינת יוטה שבארצות הברית, בלי לקיים טקס חתונה פיזי. איזה יופי, זה חוסך אולם, צלם, תזמורת, תאורה, עיצוב חופה וכיסא כלה, זר לכלה, פרחים, חמש מאות מנות, מפיות. הטקס כאילו מתקיים במדינת יוטה ועל פי חוקיה, ובני הזוג תורמים בטובם רק את נוכחותם הווירטואלית באמצעות מצלמה ומיקרופון. המחמירים יכולים לצרף קישור לטקס הנישואין ולהפיץ אותו בין בני המשפחה והחברים. מיד לאחר הטקס מתקבלת תעודת נישואין דיגיטלית, וממנה הדרך קצרה להוציא אישור נישואין גם בארץ. הזמן הממוצע שלוקח לארגן טקס נישואין ביוטה מרגע הפנייה הראשונית של הזוג הוא כשבוע בלבד! לפני כחצי שנה החליטה רשות האוכלוסין וההגירה להתחיל ברישום חוקי לכל הזוגות שהתחתנו במדינת יוטה בדרך של היוועדות חזותית.

ההתנגדות לתופעה מגיעה מכיוון לא צפוי. ארגון 'משפחה חדשה' טוען שבני זוג שמתחתנים בחו"ל פוגעים במאבק להסדרת נישואין אזרחיים בישראל. במקום זה הם מציעים תעודת זוגיות שלהם, שממיתרת ביקור במשרד הפנים או ברבנות. הילדים נרשמים בספח תעודת הזוגיות. והכי חשוב הוא שבמקרה של פרידה או גירושין לא מתגרשים ברבנות, שזה הרי דגל אדום לחלק גדול מהאזרחים בארץ. סגנון הטקס לא משנה - אפשר שאישה תערוך את הטקס, אפשר שהחתן והכלה "יקדשו" זו את זו, או אפילו לחבר איזה טקסט שרוצים ולנגן את המנגינה שבה חפצים. העיקר שיש בסוף ביד תעודת זוגיות, שאולי גם היא תוכר בשלב מסוים על ידי מדינת

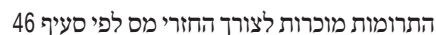

בפרוס השנה החדשה

השחר העולה, פורסים לכם
את כל האפשרויות לשנה מתוקה.

יצא הבכא סאלי החוצה לקרוא למתפללים לחזור לתפילה ושם ראה את כוחות הבטחון שהוועקו פרוסים ללכוד את המחבל הערבי. קצין משמר הגבול שראה את הבכא סאלי

האם יש מישהו שמסול לוותר על כך ששמו יופיע באותו יום בתפילות של המנין המיוחד שמתפלל בשליחות עם ישראל בקבר רחל???

האם יש מישהו שיכול להעלות מחשבה כזאת, להחמיץ הזמנות כל כך בטוחה ומסוגלת לישועה, ולשנה טובה ומתוקה, כמו שאמא רוצה שיהיה לך???

הסגולה לזיווג הגון ושלום בית

המייסד מרן הגר"מ הלבדשטאם זצוק"ל במעמד ייסוד
הכולל בביתו: כל הזוכה ב'פרנס כולל חצות' השי"ת ממלא
כל משאלות לבו, במיוחד למצפים להיוושע בזיווג הגון
כאשר ראינו בעינינו ישועות נוראות

אמא אחת לשני שידוכים

כך יצא, שאני ובעלי בילינו יותר ימים ולילות בבתי החולים, מאשר בבית. כאשר גם בהפוגות שבין הטיפולים השונים, הפך הבית שלנו למעין בית חולים. כך שאת רוב היום והלילה במשך תריסר שנות נישואינו הראשונים, תפסה שריתי שלנו.

כמוכן, שקיבלנו המון תמיכה ועזרה
נפלאה מהסביבה שלנו, הן מהמשפחה והן
מהקהילה, אבל מה שבאמת החזיק אותנו
היה - דודי.

"הקב"ה הקדים תרופה למכה ונתן לנו את דודי" הייתי אומרת תמיד. בלעדיו, קשה לי להבין איך היינו שורדים את הניסיון של שריתי..."

אם שריתי היתה ילדה שאף אחד לא מאחל לעצמו כמוה, דודי לעומתה היה ה-ילד שכל הורה בעולם חולם עליו.

הוא היה פשוט מושלם. כליל המעלות.
בלי שום חיסרון.

ולא רק אני כאמא סבורה כך. כל מי
שהכיר אותנו לא גמר עליו את ההלל.

ילד חינוכי, פיקח, טוב לב, בעל זיכרון פנומינלי. חברותי, תוסס, ובעיקר - מתמיד עצום.

לא פעם, היינו יושבים מותשים ליד מיטתה של שרית, מודדים עוד מזרק של חומר, מהדקים ברגים של מכשיר כזה, ומחליפים רטיות של תכשיר אחר.

ורק הקול המתוק של דודי שעלה מהסלון, בשעה שהוא משנן את הגמרא והמשניות, נתן לנו את הכח לשרוד.

מטבע הדברים, רוב האנרגיה שלנו הופנתה לטיפול בשרית, ולשאר הילדים בבית לא היה מספיק אבא ואמא, אבל כן היה להם את דודי, בגיל

①

הבית שלי היה נראה כמו בית מרקחת.
לא, לא במובן ה'נקי' של המשפט. שבא
לתאר ניקיון וסדר. אלא במובן הכי פשוט
של המילה. מבחוץ אולי היו הארונות
בחדר הילדים נראים אותו דבר. אבל כל מי
שהיה פותח את הארון היה נותר פעור פה,
למראה הכמות האדירה של הבקבוקונים
והכדורים בכל גווי הקשת ובכל גודל וצורה
אפשרית. מי שהיה מעיז לפתוח גם את זוג
הדלתות הסמוך היה בטוח שפתחנו סניף
של 'יד שרה' להשאלת ציוד ומכשור רפואי
מתקדם. בפועל, איש לא פתח את הדלתות.
משום שגם מעט האנשים שכן העיזו להיכנס
לחדר, היו נרתעים ממראה פניה של שריתי
שלנו, שהיו ניבטים אליהם מהמיטה שבצד
ימין, והדבר האחרון שהיה מעניין אותם זה -
מה יש בארונות הללו.

שריית - הבכורה שלנו, נולדה עם תסמונת גנטית נדירה שנקראת תסמונת טריצ'ר קולינס, הגורמת לעיוותים חמורים בפניהם ובגולגולתם של הלוקים בה. כאשר חלק מעצמות הפנים מתפתחים באופן רגיל, ואילו חלקים אחרים מעצמות הגולגולת מתפתחים בקצב איטי בהרבה, מה שיוצר צורת פנים מעוותות באופן נוראי, שרוב האנשים לא מסוגלים אפילו להמשיך להביט בהם.

מעבר למראה הנורא, גורמת המחלה הקשה הזו, בעיות התפתחותיות רבות, החל מבעיות שמיעה וראיה, ועד לבעיות נשימה ועיכול, תלוי בחומרת התסמונת.

למעשה, אין למחלה הזו תרופה, אבל ישנם טיפולים מקומיים לכל אחד משלל הבעיות הרבות שהתסמונת הזו גוררת בעקבותיה.

לאחר ששוחרר הילד מסיביר עלה לארץ ישראל ונכנס ללמוד ביישיבת פוניבז', בה למד בהתמדה עצומה, עד שנלקח אחר כבוד כחתן אצל מרן הגר"ש אלישיב זצוק"ל ונודע כאחד מגדולי התורה בדורו וכן זכה להקים משפחה של תלמידי חכמים גדולים.

47 שנים לאחר מכן, בראש השנה תשמ"ט, בתו של הגר"י ישראלזון לא חשה בטוב, ולא היה באפשרותה ללכת לשמוע את קול השופר בבית הכנסת. בעלה, הרב סופר שליט"א, נינו של הרב ויצל מברנבוויץ, אמר שבבית הוריו יש שופר ואפשר להביאו ולהוציא את האשה ידי חובה.

עד מהרה התגלתה ההפתעה. היה זה השופר שהילד יוסף ישראל הכינו ותיקנו בסביב רראש השנה תש"ב. שופר זה הובא מסביב ושימש בשנת תשמ"ט לתקיעות עבור בתו שלא הרגישה טוב.

התרגשות מיוחדת אחזה בהגר"י ישראלון בראותו את השופר שנעשה על־ידו במסירות נפש, וכעת סיבב הבורא יתברך ששוב יקע בשופר זה כשהוא יושב על מי מנוחות על כסא ממלכתו, ממלכת התורה, בבני ברק.

סיפור זה בא ללמדנו, שהכח של מסירות נפש קיים ועומד לעד. הכח של השגחה פרטית.

כאשר אנו באים בראש השנה לתקוע בשופר ולקבל עלינו עול מלכותו יתברך, אנו זוכים לקחת

לציידנו את זכות מליצת היושר של רחל אמנו, זה נכון, אין לנו את האפשרות לעזוב את בתינו ומשפחותינו ולהתפלל שם בקבר רחל, אבל ברוך השם יש מי שעושה זאת עבורנו, בשליחותנו ולזכותנו, הצדיקים בעלי המסירות נפש של מוסדות קבר רחל שנמצאים שם כל השנה בכל שעה, יום ולילה עשרים וארבע שעות, לא עוזבים את אמא בראש השנה ויום הכיפורים, ובמניין המיוחד הזה של גדולי התורה וצדיקי עולם הבוקע רקיעים, יש לנו את הזכות לצרף את שמותינו במוקד קבר רחל 8631*, בכדי שגם עלינו יחולו התפילות והבקשות, הזעקות והבכיות יחד עם הבכיות והדמעות של רחל אמנו שתעתיר בעדנו ולא תנوح ולא תשקוט עד אשר נזכה להיכתב ולהיחתם בספרם של צדיקים גמורים.

סיביר. ערב ראש השנה תש"ב. מנין לא היה, אבל הבעיה היותר גדולה התעוררה באשר לשופר, שלא היה כלל בנמצא באזור. הרב ויצל זצ"ל, רבה של ברנוביץ', שהוגלה לסיביר מברנוביץ' יחד עם קבוצה של עשרים יהודים וביניהם הילד יוסף ישראל ישראליזון שלקחו תחת חסותו, החל לעבור יחד אתו מבית לבית עלימנט לחפש קרן של אייל. היה זה גם מיוחד, שכאשר נכנסו לביתה של קשישה גויה היא נזכרה שיש לה ב'בוידיס' כמה קרניים. הדבר היה לפלא אדיר, שכן מה לאשה נכרית בסיביר ולקרני איל?!

סיפרה האשה, שבעבר עבדה בעיר מוסקבה
אצל יהודים, וכיון ששמעה שהם משתמשים
בקרני איל בראש השנה החליטה להכין לעצמה
כמה קרניים כאלו, שאם פעם יתדפקו יהודים על
דלת ביתה ויבקשו את הקרניים היא תוכל לתת
להם...

משמים הזמינו ליהודים שהיו בסיביר את
האפשרות לתקוע בשופר.

כיוון שהקרן היתה סתומה התבקש הילד יוסף ישראל על-ידי הרב ויצל לנסות לעשות חלל בקרן. הילד, שלא היה כמובן מיומן במלאכה זו, ניסה להפוך את הקרן לשופר על-ידי מסמר וסכין. כלים אחרים הרי לא היו שם בסיביר...

הקרן הראשונה נפסלה משום שנעשה בה חור, אבל בסיעתא דשמיא הקרן השניה היתה כבר כשרה. אמנם הקולות שנשמעו מן השופר היו חלשים מאוד, אבל הרב ויצל פסק שכל הקולות כשרים, ובידך בימי ראש השנה 'לשמוע קול שופר' בכוונה גדולה עד מאוד.

מעמדי תפילה

ראש השנה

יום הדין אצל אמא

ביום הרת עולם כאשר כל באי עולם עוברים לפניו
כבני מרון יתקיים המניין המיוחד של גדולי וצדיקי רבני
מוסדות קבר רחל במקום הישועות המסוגל אצל רחל
אמנו.

מעמד התפילה הנורא ביום ראש השנה יתקיים בעת פתיחת הארון ולפני תקיעת שופר בתפלת מי שברך מיוחדת עבור כל השמות , וכן לאחר קיום הסגולה הבדוקה והמנוסה של אמירת ב' פעמים כל ספר התהילים לישועת והצלחת כל השמות שייכנו לשנה טובה בזכות רחל אמו .

להעברת שמות חייגו: 8631*

40 יום תפילה מראש השנה ועד להילולא

40 ימי ישועה - מיום הדין עד יום ההילולא

לאור המצב יתקיים מחזור תפילות של ארבעים ימי ישועה בקבר רחל שיתחיל החל מיום הראשון של ראש השנה במשך כל ימי הרהמים והסליחות, עשרת ימי תשובה, יום הכיפורים, הושענא רבא עד ליום י"א חשוון יום ההילולא של רחל אמנו.

במעמד התפילה של רבבות אלפי ישראל שישתתפו מכל המקומות מושבותיהם למעמד התפילה העולמי בשידור החי מספר רחל ביום ההילולא.

מידי לילה בלילה בחצות הלילה עת רצון יתקיים מעמד התפילה על כל שם ושם בפירוט בקשתו האישית על ידי הגאונים הצדיקים והמקובלים רבני הכוללים בקבר רחל ובהשתתפות האישית של גדולי צדיקי הדור שליט"א.

להעברת שמות חייגו: 8631*

מטה מאמ"ץ עמד מאחורי ארגון ההפגנות הגדולות. הפגנה נגד הסכם אוסלו

פתאום

קם העם

יוסף ארנפלד // צילומים: מתוך הספר 'רוח אחרת'

לנוכח שיח ציבורי שהתעקש לחגוג את החתימה על מדשאות הבית הלבן, החלו לקום תנועות מחאה ספונטניות שזיהו באימה את אסון אוסלו המתקרב וביקשו למנוע אותו בכל מחיר ♦ שלושים שנה אחר כך נזכרים הפעילים הוותיקים בהפגנות הענק, בהשתקה התקשורתית וגם בפס הקול הייחודי של מחאת אוסלו

הצצה מגוונת ומייצגת לימים הגורליים ההם.

המטה המשותף: שרשרת של הפגנות ענק

כבר בימים הראשונים לאחר החתימה על הסכמי אוסלו, השטח החל לבעבע. ביום אישור ההסכם בכנסת, כ-15 אלף איש הגיעו להפגין מול משרדי הממשלה וזכו לזרנוקי מים מהמטרה. זו הייתה יריית הפתיחה לשרשרת הפגנות שהגיעו בעקבותיה.

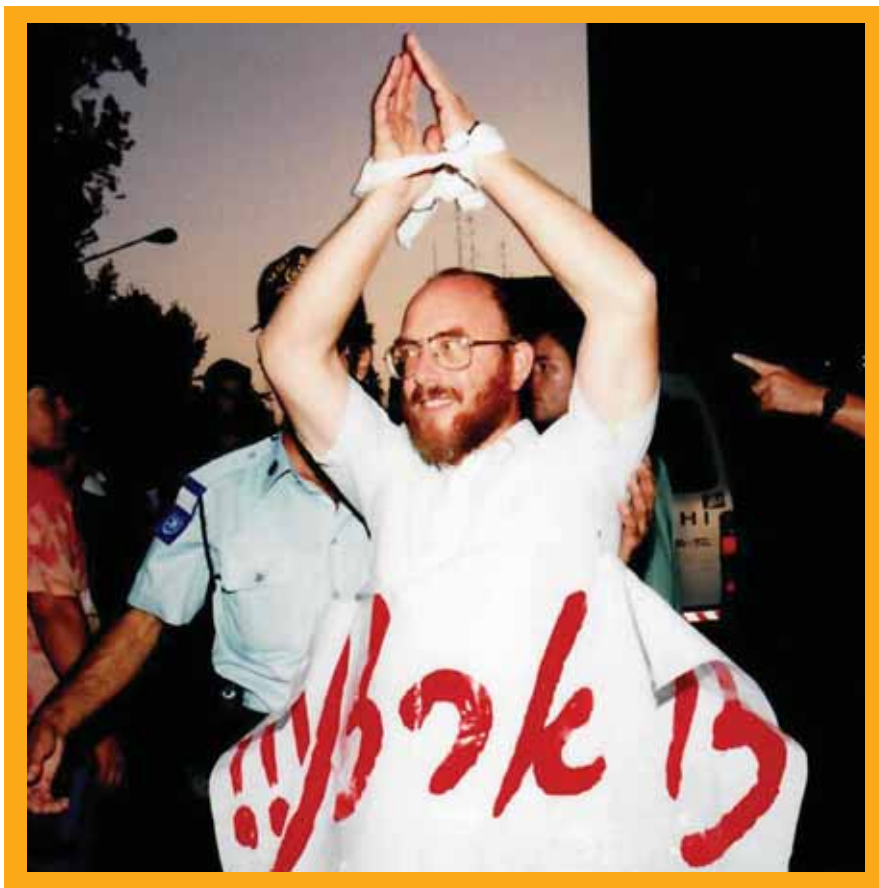
את ההפגנות הגדולות באותם ימים, בכיכר מלכי ישראל ובכיכר ציון, הרימו מטה מאמ"ץ (מטה מאוחד במחנה הציוני), שהורכב מפעילים ותיקים של גוש אמונים - הרב יהודה חזני ז"ל, יעקב נוביק ויענקלה שטרנברג, שהפכו פעמים רבות למטה הביצוע של מועצת יש"ע. "את כל ההפגנות הגדולות אנחנו ארגנו, בסיוע לוגיסטי וכספי מסיבי של מועצת יש"ע והמועצות", נזכר יענקלה שטרנברג, מראשי מטה מאמ"ץ. "במקביל, תוך התרחשות סדרת הפיגועים עד עליית נתניהו לשלטון, עשינו הרבה הפגנות מקומיות אחרי כמעט כל פיגוע שהיה לצערנו, בעיקר ליד בית ראש הממשלה

הסכמי אוסלו שנחתמו בקול תרועה רמה על מדשאות הבית הלבן סימנו את תחילתו של אחד מהמשרבים הגדולים של מדינת ישראל, שתוצאותיו ניכרות עד ימינו. היה זה זמן קצר לאחר עליית השמאל לשלטון, וזה הכיר לראשונה באש"ף, ולמעשה אימץ את התקדים המסוכן של מנחם בגין - מסירת שטחי ארץ ישראל לאויב.

ציבור אוהבי ארץ ישראל התקשה לעמוד מנגד, כאשר לנגד עיניו מדינת ישראל מידרדרת במהירות שיא אל תהליך הרה אסון. מחאות עממיות יותר ופחות החלו לצוץ בכל פינה. במשך הזמן חלק מהפעולות התמסדו והפכו לכוח מחאה מרשים ועוצמתי, חלקן נותרו עם האופי העממי יותר. היו גם כאלה שהעשירו את המחאה מבחינה מוזיקלית, או היוו פלטפורמה תקשורתית שליוותה את המאבק.

ביקשנו לחזור אל מטות הפעולה ואל הפעילים שהובילו את המחאה - שלא פעם עזבו את שגרת יומם והשקיעו את זמנם, מרצם וכספם למען שלום העם והארץ. מטבע הדברים, לא נוכל להזכיר את כולם, אך השתדלנו לתת

התנועה יזמה גם את 'מבצע מכפיל' ביהודה ושומרון. הפגנה של תנועת 'זו ארצנו'

על ארץ ישראל, כי לא נותנים להם אדמות בזימבבואה, זה ארץ ישראל. דבר שני, רצינו לשדר את המסר של סכנה. אז שילבנו את זה ביחד: ארץ ישראל בסכנה. כלומר, יש פה גם את ההיבט של ארץ ישראל, וגם את ההיבט של הסכנה - שהמהלך הזה מסכן את הביטחון, את שלומם של האנשים שחיים בארץ. היו לנו שלטי חוצות, עשרות אלפי שלטי מרפסות ומאות אלפי סטיקרים. הוצאנו פלייר מושקע מבחינה הסברתית, שהסביר לאן הדברים הולכים, שגם הוא הופץ במאות אלפי עותקים".

בהמשך הגיעו בחב"ד למסקנה שחייבים להעמיד משקל נגד לתקשורת. כך החל לצאת לאור עיתון שנקרא 'כל הארץ'. "העיתון עסק בהבאת אינפורמציה שבתקשורת הכללית לא הופיעה, או הובלעה. העיתון יצא לאור במשך כמה חודשים. מי שעזר לנו בעריכה היה נדב העצני, כתב מעריב. היו לנו עיתונאים שעבדו בתקשורת הכללית וכתבו בעברוננו. הם אמרו שבכלי התקשורת שלהם הם נאלצים ליישר קו עם הקו המערכתי של העיתון, אבל אצלנו הם יכולים לכתוב את מה שהם חושבים באמת. היו לזה הדים עצומים. זה נתן לאנשים פתאום לגשום אוויר. פתאום היה מישור שמבטא את מה שהם חשים, מה שהתקשורת מנסה להחניק.

"במקביל היו כמה הפגנות שנטלנו בהן חלק: בכיכר מלכי ישראל, בירושלים, מול לשכת ראש הממשלה - כל הרחוב היה מפוצץ מקצה לקצה. הגיעו אוטובוסים מכל הארץ, ולאט לאט התחילה ההתעוררות. העם פתאום התחיל להבין שהולכים למהלך מסוכן ומטורף. אומנם הממשלה החליטה שהיא מצפצפת ומתעלמת והתקשורת הייתה איתה. רבין אפילו התבטא בזלזול 'שיסתובבו כמו פרפולורים'. אבל לאט לאט בציבור נוצרה התנגדות גוברת והולכת."

משה פייגלין, 'זו ארצנו':
"חסימות הכבישים הגדולות
שלנו שיתקו את כל המדינה.
יותר ממאה צמתים מרכזיים
נחסמו. הדבר הזה יצר
אימפקט בלתי רגיל. כל
התקשורת נאלצה לדווח על
כך. פתאום היה ברור שאלה
לא שני אחוזים של מתנגדי
שלום אלא ציבור רחב מאוד
שיצא לרחובות. זה נתן
תנופה להתנגדות לאוסלו,
וזקף את גוֹם של האנשים
שחשו מושפלים"

המטה החב"די שהוקם ונקרא 'המטה לשלום העם והארץ' עמד הרב יוסף יצחק אהרונוב, שבהמשך אף התחבר עם המטה המשותף. קמפיין "ארץ ישראל בסכנה - אסור לוותר" יצא לדרך בסתיו תשנ"ד. "רצינו לבטא שני דברים. דבר ראשון, את העובדה שמדובר כאן

בנתניה הייתה אחת בשם מרים פיירברג. כיום היא ראש העיר. זה לא שאנשים הופעלו, אלא הם פנו ודרשו לדעת מה הם אמורים לעשות. היתרון הגדול של הפעילים המקומיים הוא שהם מכירים את האופי המיוחד של תושבי העיר ויודעים להתאים אליה את הפעילות. האנשים האלה היו כתובת לכל מה שקרה בעיר שלהם. פעמים רבות האנשים האלה היו בכירים, מוכרים ובעלי השפעה במקומותיהם".

המטות פעלו בכ-30 ערים בכל רחבי הארץ, ועיקר פעילותם התבטאה בהפגנות. "היו גם נסיעות לחברון ולקבר יוסף, ומדבקות ותליית שלטי 'העם עם הגולן' בבתים, שמי שעסק בזה היה בן 82. היו כאלה שידעו להרים הפגנה אחרי פיגוע. אנחנו הרמנו הפגנה שבועית קבועה בצומת מכון ויצמן. כמו שעון, כל שבוע, בלי יוצא מן הכלל, במשך ארבע שנים.

"היו גם ערבים חגיגיים לטובת חברון, כי חששו שרביץ יפנה את חברון. פעם אחת הגיע הערב והחל לרדת גשם זלעפות, ממש סופת רעמים. לא הייתה ברירה ויצאתי לאולם, ברגל כמובן. היה לי ברור שרק קומץ אנשים יגיע. הגעתני לאולם, הוא היה מפוצץ. לא היה מקום לזוז. ככל שראיתי, כולם היו דתיים. למחרת, בעבודה, פגשתי נהג שאמר שהשתתף אמש בערב למען חברון. 'אתה בטוח?' שאלתי אותו, כי הוא לא חשב כיפה. 'כן, אמרו לנו שאנחנו הולכים לשבת באותו חדר עם היהודים הקדושים מחברון', הסביר הנהג, 'לכן שמתי כיפה'."

אחד המאפיינים של פעילי המטות היה הנטייה האידאולוגית לעזוב את הערים ולעבור ליישובים, תהליך שנמשך עד היום. "הייתה לי שותפה קבועה, אבל היא עברה ליישוב יקיר בשומרון. היו גם שבתות ארץ ישראל, אבל מי שארגן את זה עבר לקדומים. היה דוכן בעיר, אבל מי שבנה את הדוכן עבר ליישוב קטן ליד שילה. בקיצור הייתה לנו הרבה נשירה - נשירה טובה, כלומר מזרחי". בנוסף לכך, עד היום אחראית דים על דוח מטות ערים, שעוקב אחרי פעילותם של הח"כים מהסיעות השונות למען ארץ ישראל. "לפני שהתחלנו עם זה, הייתה נורמה שרוב ח"כי הימין עשו מעט מאוד בתחום. כיום זה השתנה, כי מדובר בדוח השוואתי."

חב"ד: להעיר את העם

תנועת חב"ד, אחד הגופים שבימים כתיקונם אינו מזוהה פוליטית כלל ועיקר, התגייסה אף היא למאבק על שלמות הארץ. חב"ד הצטרפה למטה המשותף ואף הרימה הפגנות גדולות עם הסלוגן "ארץ ישראל בסכנה - אסור לוותר". "כאשר נודע על המהלכים של אוסלו, התקשורת שטפה את המוחות בצורה מטורפת. נוצר מצב שגם מי שהתנגד, זה נשמע מאוד רפה. העם היה ממש רדום, הוא לא קלט את מה שהולך להתרחש פה", מתאר הרב מנחם ברוד, דובר חב"ד באותם ימים. "הכול תואר בצבעים ורודים, פשוט יהיה פה חזון אחרית הימים. אנשים ממש הרגישו ימות משיח. החלטנו שבשעה כזאת אי אפשר לעמוד מנגד."

"המערכת המובנית של חב"ד לא נועדה לפעילויות מהסוג הזה, יש לה משימות בתחום של הפצת היהדות, קירוב יהודים וכדומה", הוא מזכיר. "לכן הגענו להכרה שצריך להקים גוף נפרד שיטפל במשימה: פשוט להעיר את העם, שהעם יבין לקראת מה הולכים פה". בראש

בכיכר בלפור".

אחת ההפגנות הגדולות שנצרכה בתודעה אורגנה על ידי מועצת יש"ע, מטה מאמ"ץ וחסידות חב"ד. כרבע מיליון איש הגיעו להפגין בקריית הממשלה בירושלים, בהפגנה חסרת תקדים שנמשכה שעות ארוכות, עד שפוזרה באלימות קשה על ידי המשטרה. הפגנה זו הפכה את המאבק מנחלתם של תושבי יש"ע בלבד לעממי ורחב הרבה יותר. כך התקיימו לאורך חודשים ארוכים שרשרת של הפגנות ומחאות, שאותן יזמה מועצת יש"ע באמצעות המטה המשותף שאיחד גופי ימין נוספים. שלושה ימי הפגנות בגן הוורדים, עצרות תפילה וזעקה בכותל המערבי, הפגנות מול בתי השרים בכל רחבי הארץ, עיר אוהלים מול קריית הממשלה, משמרת מחאה מול בית ראש הממשלה ועוד.

ראיתם איזשהו אימפקט לפעילות? בסופו של דבר, הסכמי אוסלו המשיכו להדור קדימה. "תמיד אומרים שהפעולות הללו לא עוזרות, אבל זה לא נכון", מוחה שטרנברג. "בוגי יעלון היה ראש אגף מודיעין בצה"ל בתקופה שלפני רצח רבין והוא קצת התפכח. בספר שלו הוא מתאר שקיים שיחות עם רבין, ובפגישה האחרונה רבין אמר לו: עוד כמה חודשים אני עוצר את ההסכם, ולא תהיה נסיגה ביהודה ושומרון חוץ מיריחו. את ההפגנה שבה נרצח השמאל ארגן כי ידעו שרביץ הולך לעצור את זה, ורצו לחזק אותו להמשיך. למעשה, הסכמי אוסלו כמעט לא קיימים היום. בעבר, כשצה"ל רצה להיכנס לג'נין ולשכם היה צריך את אישור הרמטכ"ל, היום זה באישור מח"ט".

מטות ערים: מחאה מקריית שמונה ועד אילת

במקביל להפגנות הגדולות התרחבה המחאה הציבורית העממית. ארגוני מאבק אזרחיים קמו בזה אחר זה: שנית גמלא לא תיפול, נשים בירוק, פיקוח נפש ואחרים. תופעה בולטת הייתה הקמת מטות מקומיים בערים ובשכונות בתוך תחומי הקו הירוק. לא פעם אנשים אלו היו חסרי ניסיון קודם בארגון הפגנות, הכנת שלטים, עמידה בצמתים, משמרות מחאה ואפילו אוהלי מחאה - כמו האוהל המפורסם בצומת כפר יהושע - אך האכפתיות וזרמה בעורקיהם. מדי יום שיש התקיימו משמרות מחאה בצמתים מרכזיים בכל רחבי הארץ, מצומת הכניסה לקריית שמונה בצפון ועד לצומת המשביר באילת בדרום.

פעילות זו הסתייעה במקרים רבים בחומרי הסברה, מדבקות ושלטים שסופקו על ידי מועצת יש"ע והמטה המשותף. עם הזמן, כדי לסנכרן בין הערים השונות, הוקם 'מטות ערים'. "לא היה למטות ערים שום רקע משותף, ולא רקע מקצועי. אנשים הגיעו משום מקום בגלל הרצון שלהם לסכל את הנסיגה מארץ ישראל", משחזרת סווי דים, דוברת מטות ערים. "הרעיון שלנו היה שלא יכתבו יותר בעיתונים ש'הציבור בישראל' חושב ככה ו'המתנחלים' חושבים אחרת. רצינו שיהיה ברור שהימין כולו, ולא רק המתנחלים, חושב ככה, ומי שחושב אחרת זה רק השמאל. בזה אני חושבת שהצלחנו."

"קודם הפעילים צצו, רק אחר כך היה סנכרון מסוים", היא נזכרת. "אז לא היו קבוצות ווטסאפ ופייסבוק ואפילו לא מייל. אנשים מהערים השונות פנו למועצת יש"ע, וניסן סלומינסקי עשה רשימה מי פנה. למשל,

תקומה
2023

נבחרות

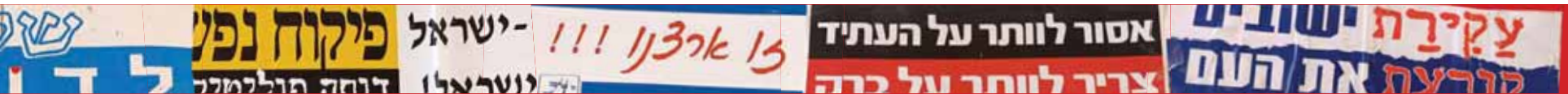
הדמת יד על הדמוקרטיה!

בג"צ, אין לך סמכות
לפסול את הבחירה
של 2.5 מליון אזרחים!

לא תפסלו את הבחירה
של מחנה הימין בקלפי!

כ"א אלול • 7.9 • 18:00
מול בית המשפט העליון בירושלים

הפגנת
החירות

“ברור שמול מה שהשמאל מדגים לנו עכשיו, אנחנו היינו פרווה שבפרווה”, מודה הרב ברוד. “היו אז דיבורים האם צריך ממש לשבור את הכלים, כמו סרבנות וכדומה - אבל המיינסטרים של הארגונים סבר שלא. יכול להיות שאם היו הולכים בכיוון הזה, זה היה משפיע יותר. הנה אנחנו רואים שהשמאל מלמד אותנו שזה לגיטימי. אבל ברור שאם אנחנו היינו עושים את זה, היו צורחים עלינו מכל מיקרופון ומכל מסך, שזה לא יעלה על הדעת ושה הכי חמור שיש בעולם. בסופו של דבר, אני חושב שפעלנו נכון. העבודה הזאת השיגה את המטרה שלה, לעורר את העם. הרי לא חשבנו שאנחנו צריכים לשנות את הייעוד שלנו, יש את הגופים שעוסקים בנושא הזה. אבל נוצר פה מצב של מת מצווה, שהעם רדום ואף אחד לא מעיר אותו. לכן הרגשנו חובה להתגייס ולפעול”.

‘זו ארצנו’: סוף עידן ההפגנות המנומסות

אחד מארגוני המחאה שהצטרף בשלב מאוחר יחסית היה ‘זו ארצנו’, ששינה לראשונה את כללי המשחק. “הייתי עד אז אדם פרטי לחלוטין, לא השתייכתי לשום מפלגה או לשום קבוצה מאורגנת”, נזכר משה פייגלין, שהיה מראשי הארגון יחד עם שמואל סאקט והרב בני אלון ז”ל. “השתתפתי בהפגנות שארגנה מועצת יש”ע כשנודע דבר ההסכמים הללו. הלכתי להפגנות עם משפחתי, כמו שהיה מקובל וכמו שרבים הלכו. בשלב מסוים כבר היה ברור שאין להפגנות הללו שום משמעות”.

מה גרם לך להגיע למסקנה הזאת?

“התסכול הגדול היה מהאופן שבו ההפגנות הללו הצטיירו בתקשורת - או שלא סוקרו או שסוקרו בצורה שלילית. לא היה שום ביטוי לרחשי הלב של רוב הציבור, שהיה בהלם, לפחות בשלב הראשון כשנודע על ההסכם עם אש”ף. עד אז, אש”ף היה מוקצה מחמת מיאוס על ידי כל הימין והשמאל הציוני כאחד, למעט שמאל קיצוני ביותר. אבל מרגע שהעסק הזה החל להתגלגל, כל התקשורת נעמדה לצידו של הנרטיב החדש. המפגינים נגד ההסכמים הללו נצבעו מיד בצבעים שליליים מאוד. לכן להפגנות הללו לא הייתה משמעות, כי מי שהלך לאותן הפגנות לא קרא על כך שום

דיווח. ואם כן דווח, זה היה בצורה שלילית”. לקראת חורף 1994 הגה פייגלין את תוכנית ‘מבצע מכפיל’ שבו כל יישוב יקים מאחז חדש בסביבתו. בערים הגדולות יצאו בו זמנית מפגינים וחסמו כבישים. “הרעיון היה שברגע שייצאו המאחזים הללו, היישוב שלידם ייתן את הגב הלוגיסטי, וגם אם הם יפורקו - יעלו בחזרה. בשלב ההוא של תחילת הדיבורים על ההסכמים שעוד לא נחתמו חשבנו שהדבר יביא לפרישתו של אש”ף מהשיחות ויגרום לקריסתן. מנגד, חסימות הכבישים בכל הארץ, לא רק ביהודה ושומרון, יראו שיש ציבור רחב שתומך בכך. התקשורת לא תוכל להתעלם מזה, ובצורה הזאת תכננו לנסות ולעצור את ההסכמים”.

הרציונל היה לשבור את הרצף של הפגנות מנומסות. “דיברנו על כך שאנחנו לא רוצים להיות אלימים, חס וחלילה, אבל אנחנו מוכנים להיעצר. את כל תורת אי הציות האזרחית פיתחנו אז. זו הייתה אחת ההתחלות המשמעותיות של כל תנועת המאחזים והגבעות שאנחנו מכירים עד היום. הצלחנו להגיע להתארגנות מרשימה בעשרות יישובים. אבל אז יצא קול קורא של מועצת יש”ע, שקרא לתושבים לא לצאת למערכה. בסופו של דבר יצאו פחות מעשרה מאחזים, חלקם קיימים עד היום. אני מאמין שזאת הייתה הפריצה התודעתית הראשונה מחוץ לגבולות ההתיישבות הוותיקה”.

הפעילות המהדהדת של ‘זו ארצנו’ שנחרתה בזיכרון של רבים וטובים התקיימה רק שנה לאחר מכן. “ב־8 באוגוסט ’95 ביצענו את חסימות הכבישים הגדולות, שבעצם שיתקו את כל המדינה. יותר ממאה צמתים מרכזיים נחסמו. הדבר הזה יצר אימפקט בלתי רגיל. כל התקשורת נאלצה לדווח על כך. פתאום היה ברור שאלה לא שני אחוזים של מתנגדי שלום, אלא ציבור רחב מאוד שיצא לרחובות. זה נתן תנופה להתנגדות לאוסלו, וזקף את גוום של האנשים שחשו מושפלים. בחסימות הראשונות המשטרה הייתה מופתעת. עצרו במקום אלפי אנשים שרצו להיעצר. אנחנו הורינו לאנשים להיעצר, והדפסנו חולצות שבהן היה כתוב: אני מוכן להיעצר למען מולדתי. כבר למחרת הועמדתי למשפט, ונגזרה עליי חצי שנת מאסר על תנאי ועשרת אלפים שקל קנס. יחד עם

שמואל סאקט והרב בני אלון ז”ל הואשמונו בהמרדה”.

אחר כך היו עוד ארבע או חמש הפגנות כאלה ואחרות, אבל המשטרה כבר הייתה מאוד מאוד אלימה. “אי אפשר היה לייצר שום פעילות רחבת היקף”, מסביר פייגלין, “אם היו נוהגים כלפי ההפגנות שאנחנו רואים היום בקפלן כפי שהם נהגו נגדנו, אז לא היה היום שום דבר. המשכנו עם גרעין קטן והולך, כי אנשים פחדו לקבל מכות רצח. מה שעצר את זה סופית היה רצח רבין. ברגע שרבין נרצח ההתנגדות לאוסלו קיבלה מכת מוות. אי אפשר היה לארגן יותר שום התנגדות וההסכמים יושמו, בלי כל התנגדות, על ידי ממשלת פרס”.

חוג הפרופסורים לחוסן מדיני: יוצאים ממגדל השן

חלק מפעילות המחאה התקיימה בקרב בכירים בעולם האקדמיה. עוד לפני הסכמי אוסלו הוקם ‘חוג הפרופסורים לחוסן מדיני וכלכלי’. חברי החוג הם דוקטורים, פרופסורים, חוקרים ומדענים הפעילים במוסדות אקדמיים רבים בכל התחומים. עם היוודע עובדת חתימת הסכמי אוסלו יצאו חברי החוג לפעולה. “בשנת האישור של הסכמי אוסלו הייתי מדען במכון ויצמן. לפני כן לא הייתה לי שום מעורבות פוליטית, אך כשפרטי ההסכם נודעו לי - לא יכולתי להישאר אדיש במגדל השן”, נזכר פרופ’ ישראל חנוקוגלו, יושב ראש חוג הפרופסורים בין השנים 1995-1996. “חיפשתי גוף שבמסגרתו אני יכול לפעול נגד ההסכם. שמעתי דרך חבר שיש גוף שנקרא חוג הפרופסורים, שבדיוק קיים אסיפת חירום. מיד ישבתי וכתבתי מאמר נגד האסון שמחכה לנו עם הסכם אוסלו. למחרת האספה פרסמתי

”

הרבנית שולמית מלמד, מנהלת ערוץ 7: “זה שהיה מקום שאנשים יכלו לשמוע את הדעות שלהם, ומישוה שמבטא את זה בצורה צלולה וברורה. זה מאוד חיזק את הציבור שלנו. לא יכולנו למנוע שערפאת יגיע לפה. לא יכולנו למנוע את אוסלו עצמו. אבל כן, העובדה שהיה לאנשים מקום שהם יכולים לשמוע את הקול שלהם בהחלט נתנה כוח וסייעה למאבק”

האלימות המשטרתית הרתיעה מפגינים מלהגיע. שוטר תוקף אישה בהפגנת הימין

בג'רוזלם פוסט את המאמר, שחזה אחת לאחת את התוצאות של הסכם אוסלו”.

הרעיון מאחורי הקמת החוג הפרופסורים היה לתת קונטרה לפרופסורים מהשמאל, שהציגו את הדעות שלהם כדעות הנכונות או כבעלות ערך גבוה יותר על פני הדעות של כלל העם. “גם כשהייתי יושב ראש החוג, תמיד כשהייתי מופיע בפני ציבור, הייתי אומר שהדעות והעקרונות שלי כפרופסור לא שווים יותר מהדעות של הציבור הרחב”, הוא מסביר. “הפעילות שלנו התבטאה בזה שאנחנו מגינים על הערכים שלנו בקיום הרצאות, בכתיבת מאמרים, בהפגנות ובעבודה יחד עם ארגונים נוספים באמצעות המטה המשותף”.

“עבדנו עם מימון כספי מאוד דל”, נזכר פרופ’ חנוקוגלו. “השגתי תרומה של מאה אלף דולר מאיזה פרופסור אמריקאי, ועוד סכומים קטנים במהלך השנים. זאת לעומת הפעילות של גופי השמאל שממומנת במאות מיליונים”. למרות התקציב הדל והתקדמות הסכמי אוסלו, הוא עדיין חש ברכה בעמלו. “זה הגביר את המודעות, את המעורבות ואת התחושה של הסכנה. איפה היינו לפני שלושים שנה בהתיישבות ביהודה ושומרון, ואיפה אנחנו נמצאים היום? היום אנחנו בכיוון הנכון, כשמדברים על מיליון תושבים בשומרון”.

פרופ’ חנוקוגלו עצמו, כמו רבים מחבריו בחוג הפרופסורים, עברו תהליך אישי בעקבות המחאה נגד הסכמי אוסלו. “ראיתי באותה תקופה שמי שמוביל את ההפגנות הוא ציבור חובשי הכיפות. כיהודי מסורתי ממוצא טורקי לא הייתה לי כיפה, אבל אמרתי לעצמי: אני צריך להצטרף לציבור הזה. בהתאם לעיקרון הזה העברתי את הבית שלי מראשון לציון לרחלים. אמרתי: הילדים שלי צריכים לגדול בלב ארץ ישראל. חלק מחבריי מאותן שנים עברו תהליך דומה”.

האפליה נגד ימנים באקדמיה, מספר חנוקוגלו, חיה ובעטה כבר אז, לפני שלושים שנה. למרות שהיה מדען מצטיין לאחר שמכון ויצמן העניק לו את פרס לובל למדען הצעיר המצטיין מכל הפקולטות בשנת 1991, שנתיים לאחר מכן, אחרי שהיה פעיל בחוג ונעצר על מעבר במדרכה בזמן הפגנה, הודיעו לו על סיום העסקתו במכון. “זה היה סיפור מוזר ביותר”, הוא נזכר. “הייתי בירושלים, ליוויתי את אחד התורמים שלנו, פרופסור ארני בלוק. עברתי דרך כיכר פריז, ואז באו כמה ג’פים של משטרה - ופשוט עצרו את כל האנשים שהיו בהפגנה. דחפו אותנו לתוך הג’יפ. מצאו את כל הסיבות למעצר לילה. מכיוון שבאותה תקופה הייתי יושב ראש החוג, זה גם הופיע בעיתונים. אבל למעשה, פשוט עליתי על המדרכה ועברתי במקום. בעקבות המעצר החליטו במכון ויצמן שלא להאריך את המינוי שלי, למרות כל הפרסים שהעניקו לי לפני כן. אבל ניצלתי את זה לטובה והלכתי להקים את מחלקת הביולוגיה באוניברסיטת אריאל, שהייתה ההתחלה של הפקולטה למדעי הטבע”.

ערוץ 7: השדרן החרף ביותר

התקשורת, שבדומה להיום רובה ככולה הורכבה מאנשי שמאל, חיבקה בחום את הסכמי אוסלו ומנעה כל דיון בנושא או אזכור משמעותי של המחאות שכנגד. תחנת רדיו אחת שהוקמה כמה שנים קודם לכן הביאה משב רוח מרענן לאנשי הימין מעל גלי האתר,

צמתים אוישו במשמרות מחאה שבועיות בקביעות במשך שנים. הפגנה בצומת רעננה

עורך הדין דב שילנסקי, הגיש שאילתא נגד שרת החינוך באותה תקופה, שולמית אלוני: מדוע לא משמיעים את השירים שלי ברדיו? והיא ענתה את התשובה המיתממת הזאת: זה עניין של טעם של העורכים, אני לא יכולה להתערב להם".

המקום היחיד שבו שיריו של פליסר קיבלו ביטוי מעל גלי האתר היה בערוץ 7, ובעיקר בתוכנית של אדיר. "אדיר זיק ז"ל עודד אותי לשבת ולכתוב. הבאתי לו קסטה, הוא שמע שניים או שלושה שירים שלי, נדלק ואמר: זה גדול, אני משמיע את זה! בכל פעם שיהיה לך שיר חדש, תביא אותו אליי ואשמיע אותו בתוכנית שלי. וכך היה. הוא השמיע את כל השירים שלי, חוץ מהשירים של גוש קטיף. ברוך ה' שהוא לא זכה, מכיוון שאם הוא לא היה מת מסרטן, הוא היה מת מדום לב או מאכזבה, מהכאב, מהצער על מה שנעשה פה".

לא פעם שירים אלו ליוו את הפגנות המחאה, קטנות כגדולות. "עד היום, אנשים בני ארבעים וחמישים פוגשים אותי ואומרים לי: גדלתי על השירים שלך", הוא מתאר. "אבל במבט לאחור, אני מאוד מאוכזב מהציבור הדתי והלאומי - לא קנו את האלבום שלי באופן שיכסה לי את ההוצאות. הוצאתי קרוב ל-200 אלף שקל על ההפקה של האלבום, ומעט מאוד מזה הצלחתי לכסות. בסוף נאלצתי לתרום יותר מאלף עותקים למוזיאון גוש קטיף בירושלים. מי שקונה כרטיס לכל המשפחה - מקבל אותו בתור בונוס" ●

שלטי מחאה מקוריים במיוחד, שמשכו את העין. "היה שלט שכתבתי בו מילה אחת: שמאל. את הא', מבחינה פיגורטיבית, הפכתי לצלב קרס. מאז, בכל חול-המועד-יארצייט של רבין מקרינים את זה כל הזמן השכם והערב בטלוויזיה, להראות שהייתה הסתה".

גולת הכותרת בפעילות של ד"ר פליסר היא כתיבה והלחנה של שלושים שירי מחאה, מאוסלו ועד חורבן גוש קטיף, שזכו לכותרת 'שירי חס ושלום'. "למדתי מוזיקה המון שנים. הייתי הפסנתרן הראשון בלהקת הרבנות הצבאית. הייתי ילד פלא שהועידו לו עתיד גדול מבחינה מוזיקלית, אבל האמא היהודייה שלי דחפה אותי יותר לכיוון של רפואה", הוא צוחק. "בין לבין אני מוזיקאי יוצר. כתבתי גם מחזות בבית הספר. בימי אוסלו עבדתי על הלחנת פרקי תהילים ואמרות חז"ל, אבל כאשר ראיתי שכלו כל הקיצין, ואין שום אומן ימני מכובד ששומעים ורואים אותו, אמרתי: במקום שאין אנשים, השתדל להיות איש".

באופן לא מפתיע, התקשורת הכללית סירבה לשדר של שיריו של פליסר. "לפני כעשר שנים היה לי עימות עם דן אלמגור, שהיה מנהל הרדיו באותה תקופה. הוא ניסה להסביר את פשר הסירוב בתואנה שמדובר בטעם אישי של השדרנים, 'אנחנו לא מתעריבים להם'. זאת אומרת, אנחנו לא בוחרים את השדרים ואת מגישי התוכניות לפי ההשתייכות המפלגתית שלהם, אלא לפי הכישורים המוזיקליים. וזה כנראה לא מוצא חן בעיני העורכים, ולכן הם לא משמיעים את זה. גם יושב ראש הכנסת דאז,

"היינו קול קטן ובודד ביחס לכל הקולות האחרים", היא מציינת. "לצערי אנשים לא רצו לשמוע. היו ממש שיכורים, חשבו באמת שזה יפתור את כל הבעיות, ועכשיו יתחיל עידן הרבה יותר טוב. אנחנו נחזיר להם את השטחים האלה, והם ישלטו בהם. הביאו לפה את יאסר ערפאת והיו בטוחים: הנה הוא יבוא ויעשה סדר. זה היה טמטום גמור, עיוורון. אי אפשר להבין אפילו את החשיבה הזאת, אבל זה הקיף וכבש את רוב העם. עשינו את המקסימום האפשרי, אבל פשוט היינו קטנים. דיברנו מן הים, בכלל לא הגענו לכל המקומות בארץ".

לא היה קשה להיות קול יחיד כל הזמן?

"כן, אבל זאת הייתה העבודה שלנו. כל הזמן היינו צריכים להילחם. תראה, הרב משה צבי נריה היה מדבר הרבה בערוץ 7. כל פעם שהיה קורה משהו - הייתי מבקשת ממנו לדבר על זה. ביום שמסרו את רמאללה, התקשרתי אליו שידבר. הוא אמר: אין לי מה לומר. אנשים משלנו שעברו את כל התקופה, ממלחמת השחרור עד מלחמת ששת הימים, היו כל כך מיואשים, הם פשוט הרגישו דרדור איום ונורא. כאילו כל הזמן התקדמנו והייתה עלייה, ופתאום שבר נוראי. אי אפשר היה להבין את זה. פעם ראשונה שהוא אמר לי ככה, ועוד עם קול כזה: אין לי מה לומר".

"לשנות דברים לא יכולנו, אבל זה שהיה מקום שאנשים יכלו לשמוע את הדעות שלהם, ומישהו שמבטא את זה בצורה צלולה וברורה. זה מאוד חיוק את הציבור שלנו", קובעת הרבנית מלמד. "לא יכולנו למנוע שערפאת יגיע לפה. לא יכולנו למנוע את אוסלו עצמו. גם אחר כך לא יכולנו למנוע את גוש קטיף. אבל כן, העובדה שהיה לאנשים מקום שהם יכולים לשמוע את הקול שלהם, להתחזק על ידי זה, בהחלט נתנה כוח וסייעה למאבק".

ד"ר שלום פליסר: לשיר את המחאה

ד"ר שלום פליסר הוא אומנם רופא שיניים במקצועו, אבל בימי אוסלו גייס את כישוריו האומנותיים לטובת המאבק. כך למשל הדפיס

שהיה נחוץ שבועיים בימי אוסלו. "המדיניות שלנו הייתה להביא את קולו של הימין", מתארת הרבנית שולמית מלמד, מנהלת ערוץ 7. "לא היה את זה בשום מקום. לא היו ערוצים נוספים, לא היה עיתון בשבע, לא היה האתר של ערוץ 7. ממש היינו היחידים שדברנו את הימין".

"כחלק מההירטמות של ערוץ 7 נגד ההסכמים, הבאנו הרבה מומחים שדיברו נגד ההסכם והסבירו את הסכנות, קיימנו שידורים חיים של הפגנות", היא משחזרת. "בתקופה הזאת הייתה לנו ניידת, והיינו נוסעים למקומות חשובים שנמצאים על סדר היום כדי לחזק ולשדר משם. היינו גם מפרסמים על קיום ההפגנות".

אחד השדרנים הבולטים בערוץ 7 באותם ימים שגלחם בעוז נגד הסכמי אוסלו היה אדיר זיק ז"ל, בתוכנית המיתולוגית 'זיקוקן של אדיר' בכל יום שישי. "אין ספק שאדיר היה הלוחם הכי גדול", מעידה הרבנית מלמד. "מאוד כעסו עליו כשהוא קרא את הערך של 'בגידה' - מסירת שטחים לאויב. מזה הגיע העניין שאמרו שאנחנו קראנו לאנשים האלה, לרבין ולכולם, בוגדים. הוא פשוט פתח את המילון והקריא מה זו בגידה. אבל הוא בוודאי היה הכי חריף".

המלחמה של ערוץ 7 נגד הסכם אוסלו הייתה רק אחת הסיבות להתנכלות המתמדת של השלטונות לתחנה, על אף ששידרה מאונייה בלב ים. "התנכלו לנו עוד לפני שהתחיל אוסלו. הם לא רצו בכלל שישמעו את הדעות של הימין. כשזה אחר כך נכנס ממש לתחום הפוליטי, הייתה להם התנגדות עוד יותר גדולה. אחרי רצח רבין הם פשוט רדפו אותנו. דווקא לפני הרצח התחנה התקדמה, היו הרבה מפרסמים, כל היום התקשרו אלינו. ביום ראשון בבוקר שאחרי רצח רבין - אפילו טלפון אחד לא היה! כולם פחדו פתאום להזדהות איתנו".

”

סוזי דים, מטות ערים: "לא

היה למטות ערים שום רקע

משותף, אנשים הגיחו משום

מקום בגלל הרצון שלהם

לסכל את הנסיגה מארץ

ישראל. הרעיון היה שלא

יכתבו יותר בעיתונים

ש'הציבור בישראל' חושב

ככה ו'המתנחלים' חושבים

אחרת. רצינו שיהיה ברור

שהימין כולו, ולא רק

המתנחלים, חושב ככה, ומי

שחושב אחרת זה רק

השמאל. בזה אני חושבת

שהצלחנו"

צילום: שלומי יוסף

התחלה// לפני 77 שנה. נולד במעברה בבאר יעקב. בן רביעי מתוך חמישה אחים.

הורים// משה ונעמי ז"ל. ילידי טורקיה. אביו היה סבל רוב חייו. אימו עקרת בית. "ההורים שלי היו אנשים קשי יום. אבא עבד מאוד קשה לפרנס את הבית ואמא הייתה בשבילנו. הם חיו כעניים והיו רגישים לזולת, ובזכותם הפכתי למי שאני. למדתי את מידת הרחמים".

מעברה// כתינוק גדל במעברה בבאר יעקב. בהמשך עברה משפחתו לגור בחדר קטן בתוך דירה של משפחה אחרת בשכונת שפירא בתל אביב. "גרנו שבע נפשות בחדר". בהמשך שכרה המשפחה חדרון קטן, ששימש במקור חנות, כדי להתגורר בו.

בלי מקלחת// "היה מאוד צפוף. לא היה לנו חדר אמבטיה, אז כדי להתרחץ הלכנו לשירותים הציבוריים בשוק. בימי שישי היינו מגיעים ומתרחצים בשירותים הציבוריים עם פרימוס. היינו צריכים להתקלח מהר כי בסוף זה מקום ציבורי".

אין// למד בבית הספר תחכמוני בתל אביב. "בבית חיינו בעוני גדול ובחוסר כול, לא תמיד היה לנו מאיפה להשיג פרוסת לחם לקחת לבית הספר. אחד החברים שלי היה נוהג בסוף יום לימודים להתפנק עם שוקולד שקנה בקיוסק. כל כך אהבתי ללוות אותו הביתה בשביל חתיכת השוקולד שבה הוא היה מכבד אותי. עד היום כשאדם מספר לי שאין לו זה קורע לי את הלב, כי אני יודע מה זה אין. חוויתי את זה על בשרי".

רעב// "גדלתי בשכונת מצוקה. זרקו אותי בכיתה ה' מבית הספר כי לא הצלחתי ללמוד. איך ילד מסוגל ללמוד אם הוא עם בטן מקרקרת וכל הזמן חושב על אוכל?". בהמשך למד בישיבה, אבל בגלל שהוריו התקשו לתמוך בו כלכלית הוא נאלץ לכלכל את עצמו. "עבדתי בשירותי סבלות בשביל כמה גרושים. זה היה מאמץ לא נורמלי".

שורד// "כולנו חיינו ככה. כולנו היינו בהישרדות יומיומית. אבל מה שמדהים הוא שלא ריחמנו על עצמנו. החיים שלי כילד לא היו פשוטים. לא הייתי אף פעם בטיול של בית הספר, לא חגגו לי בר מצווה. יש לי הרבה זיכרונות לא קלים, ולכן חשוב לי כל כך שילדים בישראל לא יגדלו כמו שאני גדלתי".

החצי השני// את אשתו שרה הכיר לפני 56 שנה, דרך חברה של אימו שהכירה בין השניים. "אשתי שרה היא מפעל הפיס שלי. חוכמת נשים בנתה ביתה".

הנחת// שלושה. נעמי הבת הבכורה, גננת, אמא לתשעה ילדים. "היא נשמה טובה. אוהבת להעניק ולתת. בעלת אישיות מיוחדת". רחל, אמא לעשרה ילדים. "היא מתמודדת עם בעל חולה סרטן ויכולה לתת שיעורים באמונה. בעיניי היא דמות להערצה". והשלישי משה, אב לשני בנים תאומים. משמש מנכ"ל 'חסדי נעמי'. "הוא ממשיך דרכי. בחור עם ראש על הכתפיים, רחמן ורגיש ואיש ניהול מצוין".

עובד כפיים// כווג צעיר הם החלו את דרכם בכוחות עצמם. "ההורים שלנו לא יכלו לתת לנו עזרה כלכלית. המשכתי עם הסבלות ובאיזשהו שלב הצלחתי איכשהו לרכוש טנדר והתחלתי לעסוק בהובלות. בשתי ידיים העברתי דירות, ארונות, מקררים, כל דבר". את ביתם הם

הרב יוסף כהן

77

נשוי לשרה ואב לשלושה

תושב בני ברק

מייסד ויושב ראש חסדי נעמי, זוכה פרס ירושלים

חורף חם// "במהלך השנים הבנו שאלפי משפחות לא יכולות להרשות לעצמן לקנות ציוד בסיסי כדי לעבור את החורף הקר, ולא יכולתי להשלים עם המחשבה הזאת". וכך מדי שנה מחלקת העמותה שמיכות, צעיפים, גרביים ואמצעי חימום חשמלי. כמו כן, לעמותה יש פינה חמה לשורדי השואה. "יש לנו אפילו קרן למימון תרופות וטיפולים רפואיים לקשישים ולניצולי שואה".

המתנדבים// אחד הנדבכים החשובים של הארגון הוא המתנדבים. "יש לנו 20 אלף מתנדבים שפועלים איתנו מדי חודש. בהם יש תל אביבים, מתיישבים מהשומרון, שוטרים מהמכללה בבית שמש, חיילים, ואברכים מבני ברק. לראות את כל הפסיפס הזה עוסק בנתינה ובחסד זה מרגש. זה תמיד מזכיר לי את העוצמות של העם שלנו".

ניצל בנס// לפני כמה חודשים חלה הידרדרות במצבו הרפואי והוא אושפז בטיפול נמרץ כשהוא מורדם ומונשם. באורח נס התאושש, אך החל בטיפול דיאליזה קשים ואינטנסיביים שלוש פעמים בשבוע. רופאיו מבהירים כי אין מנוס מלבד השתלת کلیה להצלת חייו, ובימים אלו הוא נאלץ לצאת בקריאה לציבור הרחב ולבקש עזרה. "החיים שלי עכשיו לא פשוטים. אני דואג לאלפי משפחות לארגוני מזון, אבל בקבוק סודה קטן אני לא יכול לשתות בגלל הכליות שלי".

מתרחבים// כך מדי יום שלישי היה עובר מבניין לבניין, ואף היה תולה מודעה שהכריזה כי נציגיו יעברו לאסוף את המצרכים. "בינתיים החברות מהכיתות של שתי הבנות שלי הצטרפו למשימה. בהמשך הבן שלי הצטרף גם הוא. הייתי קונה לחברים של הילדים שלי ופלים, קרמבו והפתעות שגרמו להם להצטרף לחסד הזה. זו הפכה להיות חוויה חברתית והפעילות הלכה והתרחבה. את המצרכים שאספנו הייתי מאחסן בתא המטען של האוטובוס ומחלק למחרת".

חסדי נעמי// היוזמה המקומית הפכה ברבות השנים למפעל חסד ענקי שעוזר לאלפי אנשים קשי יום, נזקקים, שורדי שואה וקשישים באמצעות ארבעים נקודות חלוקה מאילת ועד קריית שמונה וחמישה מרכזים לוגיסטיים. 25 אלף משפחות נתמכות על ידי העמותה באופן קבוע, בעזרת 20 אלף מתנדבים ומאות טונות של מזון המשונעים מדי חודש בחמש משאיות ענק.

שמה תשמח// לעמותה יש שישה אולמות שמחות, 'ארמונות חן', שמאפשרים לאלפי משפחות מעוטות יכולת בכל שנה לקיים אירועים צנועים אך מכובדים. "באולמות נשארות לנו מכל אירוע מאות לחמניות. אני נותן אותן לבת שלי והיא אוספת הכול בשקיות ניילון בלילה ובבוקר משפחות באות לאסוף. רק לחשוב מה עשיתי כילד למען לחמנייה אחת לפני הרבה שנים".

קבעו בעיר בני ברק. "ימים שלמים הייתי יושב ברחוב רבי עקיבא לצד הטנדר עם השלט 'פנוי להובלות'. ישבתי וקראתי תהילים עד לעבודה הבאה. ככה חסכנו לירה ללירה".

הנהג שלנו// באיזשהו שלב גמלה בליבו החלטה להוציא רישיון על אוטובוס ולהפוך לנהג הסעות. בעבודתו החדשה הסיע ילדים, ובאופן טבעי ליבו יצא אל אלו שהבחין כי הם ממשפחות מעוטות יכולת. "כל אחד רואה ורגיש למה שהוא מכיר. לי הייתה חמלה לילד עם נעליים קרועות, מכנסיים קטנים או ילקוט בלוי. היה קשה לי לראות את זה, אבל לא ידעתי איך לעזור".

ההחלטה// בנקודה הזאת, מתוך הרגישות למחסור של הזולת, קם מפעל החסד האדיר 'חסדי נעמי'. "לקחת סלים של שוק והתחלתי לעבור מדלת לדלת ולאסוף מצרכים לנזקקים. הבנות שלי הצטרפו אליי למשימת איסוף מצרכי מזון למשפחות נזקקות".

אוספים ומחלקים// "הייתי אוסף בקרטונים כל מה שאנשים נידבו, וביקשתי מבית ספר מקומי רשימה של ילדים ממשפחות מצוקה. ככה התחלתי. כבר מההתחלה החלטנו לקרוא למפעל שלנו על שם אימי, נעמי. היא כבר לא הייתה בחיים, אבל אבי עדיין היה והוא זכה לראות את המפעל הגדול לזכרה".

במגרש הביתי

בוקר טוב

מתעורר בחמש וחצי בבוקר ויוצא ברגל להתפלל בבית הכנסת. "בימים שאני לא עושה דיאליזה אני הולך לשיעור תורה לגימלאים. אחר הצהריים אני מסתובב במחסנים ובאולמות שלנו, מדבר עם הנהגים והעובדים, נותן להם מילות עידוד. הם השליחים שעושים את עבודת הקודש. בימי חמישי בערב אני הולך לאולם החתונות שלנו, קונה אוכל, מסדר בארגזים לקראת החלוקה של מחר, והולך לישון בחצות".

השבת שלי

"יום מנוחה ומשפחה, אני קורא תהילים ונח. והכי אוהב שאחר הצהריים מגיעים הניגונים שלנו וישר קופצים על ארון הממתקים".

פלייליסט

מוזיקה מזרחית.

חלונות חיים

"אנשי עשייה וחסד הם דמויות המופת שלי, פעילים חברתיים שעושים לטובת החברה. יש לי הערכה רבה לאנשי עזר מציון, הם עושים עבודת קודש".

חשוקה

"אני מייחל לאחדות בעם ישראל, שנאהב ונכיל זה את זה. חייבים לעצור את שנאת החינם".

לפחית אותי

"החובות שלי".

כשאני גול

"רוצה בעיקר להיות בריא".

דיאליזה // "בחודשים האחרונים היום שלי בעיקר סביב הדיאליזה, שלוש פעמים בשבוע. אז ברבע לשמונה בבוקר אני כבר מתייצב בבית החולים. בשעות הטיפול אני קורא תהילים או יושב עם בני משה לדון בעניינים דחופים של הארגון, וחוזר הביתה מותש. אני מתפלל שיימצא לי תורם כליה. מאוד קשה לעשות כמה פעמים בשבוע דיאליזה, ולא ברור כמה זמן הגוף שלי יוכל להמשיך כך".

ממשיך בחסד // גם בימים אלו הוא ממשיך בניצוח על מפעל החסד הגדול שהקים בעשר אצבעותיו, ואף יוזם פרויקטים חדשים. לאחרונה, בעקבות כמה מבני משפחתו שחלו בסרטן, נחשף לקושי העצום של ההכנות לשבת במשפחות שבהן אחד ההורים חולה, ופתח במיזם של חלוקת אוכל מוכן לשבת למשפחות הללו. "לצערי אין לי פריבילגיה לעצור. יש משפחות שמחכות לנו. לכן גם אחרי טיפול דיאליזה של חמש שעות בימי שישי אני יוצא לחלק אוכל מוכן למשפחות. הן מחכות לזה ואין לי לב להשאיר אותן בלי אוכל לשבת. זה פרויקט שלקחתי על עצמי ואני מתעקש לחלק בעצמי את האוכל. מפעל החסד הזה חייב להמשיך".

אם זה לא היה המסלול // "הייתי ממשיך להיות נהג אוטובוס. עבודה קשה, אבל אהבתי אותה כי יש ממשק עם בני אדם, לראות ולשמוע אותם". ●

"אומתנו איננה אומה כי אם בתורתיה" (רס"ג)

לעצור את שטף החיים להתכנס בבית המדרש להפגש עם "תורת ה' תמימה", תורה שבכתב ושבעל פה

מדרשת הרובע מזמינה אותך ל

תכנית אורית

לתואר שני M.Ed. במקרא וספרות חכמים של מכללת אורות ישראל

מהמלמדים: הרבנית דנה סליי // הרבנית ברוריה בן שחר //

ד"ר גרשון בר כוכבא // הרבנית ד"ר חנה הנדלר // ד"ר חגית כהן // ועוד...

סיורים לימודיים

מערכ הסעות מסובסד

בית מדרש נשי

ניתן לשמוע רשמים מסטודנטיות הלומדות בתכנית

שנה בקמפוס אורות אלקנה (היברדי), שנה בלמידה מרחוק

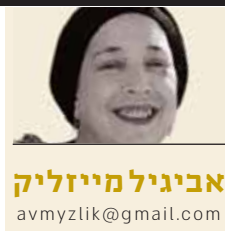
מדרשת הרובע
תכנית הוראה

ההרשמה לתואר הראשון בעיצומה!

לתיאום ראיון אביה רוזנברג - מדרשת הרובע:

horaha@harova.org | 052-4700927

אביגיל מייזליק
avmyzlik@gmail.com

סודות המטבח הלובי

אמא של שרית מיוחדת לא רק במהפך שחוללה בחיי ביתה, אלא גם במטבח המופלא שניהלה מדירתה הקטנה ברמת גן ותמיד היה בו מקום לכולם

את הטור הבא על שרית ועליזה, אמא ובת, ישבתי לכתוב במוצאי שבת בלילה. הפגישה בינינו התקיימה לפני תקופת זמן, ובהשגחה פרטית בדיוק עכשיו החלטתי שהגיע הזמן לספר עליה. ביום ראשון, כאשר הטור כבר נשלח לעורכת, קיבלתי את ההודעה הכואבת שעליזה נפטרה אחרי מחלה קצרה וסופנית. יהיה הטור הזה לזכר האישה המיוחדת הזאת.

שרית היא חברה מקסימה שלי. בעלת תשובה רגישה ועדינה, מלאה להט לכל דבר שבקדושה, יראת שמייים אמיתית ובקיצור קסם של בן אדם. לאורך השנים שמעתי המון סיפורים על האישיות המיוחדת של אמא שלה וקיוויתי מאוד לפגוש אותה. יום אחד החלום התגשם, ואני ושרית ושתי הנכדות נסענו לפגוש את סבתא עליזה ולשמע את הסיפור המיוחד של שתייהן. האמת שבהתחלה הייתי קצת מופתעת מהמפגש. שרית קטנה ועדינה כזו, רגישה כל כך, ואמא שלה? משהו אחר לגמרי. עליזה היא גבוהה, עליזה ממש כמו שמה, חבר'המנית, צברית עסיסית למרות המוצא הלובי, לא לוקחת כלום ללב - זיווג מרתק של אמא ובת. אבל כאן הסיפור רק מתחיל.

שרית נולדה בחודש שישי, פגית קטנה במשקל 900 גרם, ובנוסף לכך סובלת משיטוק מוחין בדרגה קלה - מחלה המוכרת גם בשם סי.פי. כל שנות ילדותה היו שנים של מאבק. היא עברה 13 ניתוחים, לא יכלה ללכת עד גיל חמש, לא דיברה עד גיל ארבע ונכנסה ויצאה מבתי חולים באופן קבוע.

"מכיוון שהיא הייתה קטנה וחלשה והפסידה הרבה חומר לימודי בגלל הניתוחים, החלטתי להשאיר אותה שנה נוספת בגן", מספרת עליזה, "אבל הגננת דרשה ממני אישור מפסיכולוגית. הלכתי איתה מאבחון אחד לשני וכולם טענו שהילדה סובלת מפיגור שכלי וצריכה ללכת לחינוך מיוחד. פעם אחר פעם קיבלתי את אותו אבחון, כולל פסיכולוגית שנפגשה איתה שלוש פגישות, אבל אני ידעתי שזה לא נכון ולא הסכמתי להיכנע. לבסוף הציעה לי ידידה טובה לקחת לשרית כמורה פרטית סטודנטית שלומדת חינוך מיוחד. אחרי פגישה אחת היא אמרה לי שלשרית אין שום בעיה שכלית, אך בכל אופן ביקשתי ממנה להישאר ולהמשיך לפגוש אותה כחוג פרטי. שרית נכנסה לגן, וכשאחת הפסיכולוגיות שאבחנו אותה הגיעה לגן, אמרה לה הגננת שהיא עשתה טעות נוראה באבחון ועמדה לגרום לשרית עוול איום ולשלוח אותה למסגרת שלא מתאימה לה בכלל". ובאמת שרית עלתה לאחר מכן לבית הספר והצטיינה, ואפילו קיבלה בתיכון את פרס התלמידה המצטיינת של כל רמת גן.

"אמא שלי תמיד נלחמה בשבילי", מספרת שרית. "היא תמיד עודדה אותי לא להתמסכן, לא לתת לניסיונות של החיים להכריע אותי. אם היה נופל לי משהו על הרצפה והיה קשה לי מאוד להתכופף, היא הייתה מסובבת את הראש לצד השני ואומרת לי: את יכולה להרים את זה בעצמך. המטרה שלה הייתה ללמד אותי שאין דבר שאני לא יכולה לעשות, ובאמת הייתי נושכת שפתיים ומרימה. הרגשתי כל כך אהובה וחשובה, ידעתי שאמא שלי עושה את זה כדי לקדם אותי וזה נתן לי המון כוח להתאמץ ולא לוותר לעצמי על כלום".

כשאני שומעת את שתייהן מדברות זה ממש מרתק לראות איך עליזה אומרת שהכול בזכות שרית, ושרית

אומרת שהכול בזכות עליזה. אך העובדות מדברות בעד עצמן: שרית גדלה באופן רגיל לחלוטין וכיום היא סובלת רק מצליעה קלה ביותר. "כשבבית הספר כולן קפצו בחבל", נזכרת עליזה, "שרית לקחה חבל ובמשך שעות ארוכות קפצה והתאמנה בבית, למרות שזה היה לה קשה מאוד. היא לא ויתרה והמשיכה להתאמן עד שהצליחה. אני קניתי לה חבל עבה וארוך. למחרת היא הגיעה איתו לבית הספר וכל הילדות ביקשו לקפוץ יחד איתה, עד שהמשחק קיבל את השם 'החבל של שרית'".

תודה על הבננה

אבל אנחנו הגענו לבית הקטן לא רק כדי לדבר, אלא גם כדי לטעום מנפלאות המטבח של יוצאי לוב. מתברר שעל פיסת אדמה קטנה יחסית מתקיימים שני מטבחים שונים: המטבח הטריפוליטאי - של יוצאי טריפולי, והמטבח הלובי, של שאר תושבי לוב. גם מטבח טוניסאי נמצא ממש באזור וגם מרוקו לא רחוקה בכלל מבחינת טעמים והשפעות, אך כאן זהו מטבח שכדי לקלוע להגדרה, כך מסבירה לי עליזה, קוראים לו המטבח של יוצאי לוב.

"אמא שלי עלתה לארץ מלוב, אבל קודם היא נסעה למצרים", מספרת עליזה. "היא הייתה אחת מוסמכת שעבדה בצלב האדום, וכאשר שמעה שהיטלר חתם על הסכם עם מוסוליני הבינה שהקרקע בוערת מתחת לרגליה. היא שמעה שהרופאים בבית החולים שבו עבדה מתכוונים לנסוע למצרים, ובלי היסוס צירפה לנסיעה גם את אימה, אחותה וכמובן את עצמה. אומנם במצרים נאלצה להמתין כי האנגלים לא אפשרו לה להיכנס לארץ, אך מיד עם קום המדינה היא עלתה ארצה".

דירתה של עליזה קטנה וחמימה, בפאתי רמת גן. "כל הילדות שלי הייתה כאן", מוחיכת שרית, בשעה שהריחות המופלאים עולים מהמטבח. כמו המאמות האמיתיות, גם לעליזה יש מטבח קטנטן ונוצץ, שממנו יוצאים מאכלים לעשרות אנשים. "כולם יודעים שכדאי לבוא לבית של אמא", מספרת שרית. "הבית המה ממבקרים - כל החברות שלי כשהייתי ילדה, כל החברים של אחי שגר היום קרוב לאמא, ובמימונה הדלת של הבית לא נסגרת לרגע".

"לפעמים הייתי מוצאת בבית פתק מאחת החברות של שרית: תודה רבה, הבננה הייתה טעימה", עליזה צוחקת, "החברות היו נכנסות ומרגישות בבית גם כשלא הייתי".

שרית אומנם גדלה בבית מסורתי, אולם כשחזרה בתשובה והפכה להיות חרדית זה לא היה קל לעליזה. אך גם כאן, היא המשיכה עם אותו קו: לעודד, לטפח, לחפש את הטוב. "כשאמא שלי שמעה שאני לא מתכוונת לאכול אצלה בבית בגלל שיש לה רק כיור אחד, היא מיד הזמינה קבלן, שיפצה את המטבח ובנתה שני כיורים. העיקר שאני אבוא ואוכל אצלה. לא הייתה לה שום כוונה לוותר. היא הגיעה עד למדרשייה שבה למדתי עם סירי ענק, וכיבדה את כל הבנות שרק חיכו שהיא תבוא ותפנק אותן במאכלים הנפלאים שלה".

כעת גם הזמן שלנו ליהנות - עליזה מגישה לנו תבשיל בשר מופלא במיוחד, מתובל בפלפל צ'ומה ביתי, בעל חריפות עדינה וטעם בלתי נשכח.

תבשיל לובי של בשר ותפוחי אדמה בפלפל צ'ומה

הבסיס לתבשיל הזה הוא הפלפל צ'ומה, ממרח שמוכן מפפריקה ושום, שאותו נוהגים להוסיף במטבח הלובי כמעט לכל דבר: למרוח על הלחם, להוסיף לטוסטים ולפיצות ואפילו לרוטב פסטה. אומנם אפשר לקנות פלפל צ'ומה מוכן, אך קל כל כך להכין אותו בבית, ממליצה לכן לא לוותר! אפשר להכין אותו קצת חריף ולהוסיף גם פפריקה חריפה, או להשאיר אותו לא חריף מפפריקה מתוקה בלבד. כמו כן, הטעם המיוחד של התבשיל מגיע מושני תבלינים פחות מוכרים - זרעי כמון שלמים וזרעי קימל. ניתן להשיג אותם בחנויות התבלינים והם מעניקים לבשר את טעמו החלומי.

8 מנות

כאן בישראל:

5-6 שעות לתבשיל

דרגת קושי:

בינונית

לפלא צ'ומה:

2 ראשי שום קלופים

4 כפות גדושות פפריקה מרוקאית איכותית (אפשר כף חריפה ו-3

מתוקה או חצי חצי אלו הכול מתוקה)

רבע כוס שמן

לתבשיל:

2 בצלים גדולים קצוצים

שמן לטיגון

קילו ורבע צליל כתף מספר 5 (ניתן להחליף גם בצלעות מספר 2 או

בצלוואר מספר 10)

2 עגבניות בשלות

פלפל אדום אחד, חתוך לקוביות

2 כפות רסק עגבניות

5 תפוחי אדמה קלופים

כף גדושה פלפל צ'ומה

חצי כף צרף כחול שלמים גרוסים (בסכין או בעלי ומכתה)

חצי כף צרף קימל שלמים גרוסים (כ"ל)

מלח ופלפל

מכינים את הפלפל צ'ומה: טוחנים במעבד מזון או בבלנדר את השום, מוסיפים את הפפריקה ומערבבים, מוסיפים שמן ומערבבים. שומרים בקופסה סגורה (נשמר במקרר כמה שבועות).

מכינים את התבשיל: חותכים את הבשר לקוביות בגודל 2 סנטימטרים. בסיר גדול מחממים שמן ומטגנים את הבשר עד שהוא מזהיב מכל צד. מסירים מהסיר ושומרים בצד. מטגנים את הבצל עד להזהבה, 7-8 דקות על אש בינונית, ומערבבים מדי פעם. טוחנים יחד את העגבניות והרסק לממרח אחיד וחלק, מוסיפים לסיר את הבשר, הפלפלים והעגבניות, וכי-3 כוסות מים. מביאים לרתיחה ומתבלים בפלפל צ'ומה, מלח ופלפל, קימל וכמון. חותכים את תפוחי האדמה לפלחים בצורת צ"פס ומכניסים לסיר. מנמיכים את האש ומבשלים 4-5 שעות, עד שהבשר רך מאוד. טועמים ומתקנים תיבול. מגישים על מצע קוסקוס או אורז לבן, או על דייסת בוזין לובית (תבשיל קמח לובי).

DAVIDSON
דוידסון
 ניהול וייצוג אמנים

ישעי ריבו

ואל
 תשפ"ג

21.9

אמפי
קיסריה

אורח מיוחד
 עמיר בניון

20.9

אמפי
קיסריה

אורח מיוחד
 ברי סחרוף

13.9

בריכת הסולטן
ירושלים

אורח מיוחד
 נתן גושן

WWW.ISHAYRIBO.COM

אמא'לה! אני מפחדת ממחטים

עכשיו לא צריך מח עצם
צריך כסף!

תורמים 180 ש"ח, הופכים דגימת מח עצם
לשמישה ומצילים חיים של עשרות חולים
שזקוקים להשתלה!

תרמו עכשיו! *2236 | ami.org.il

